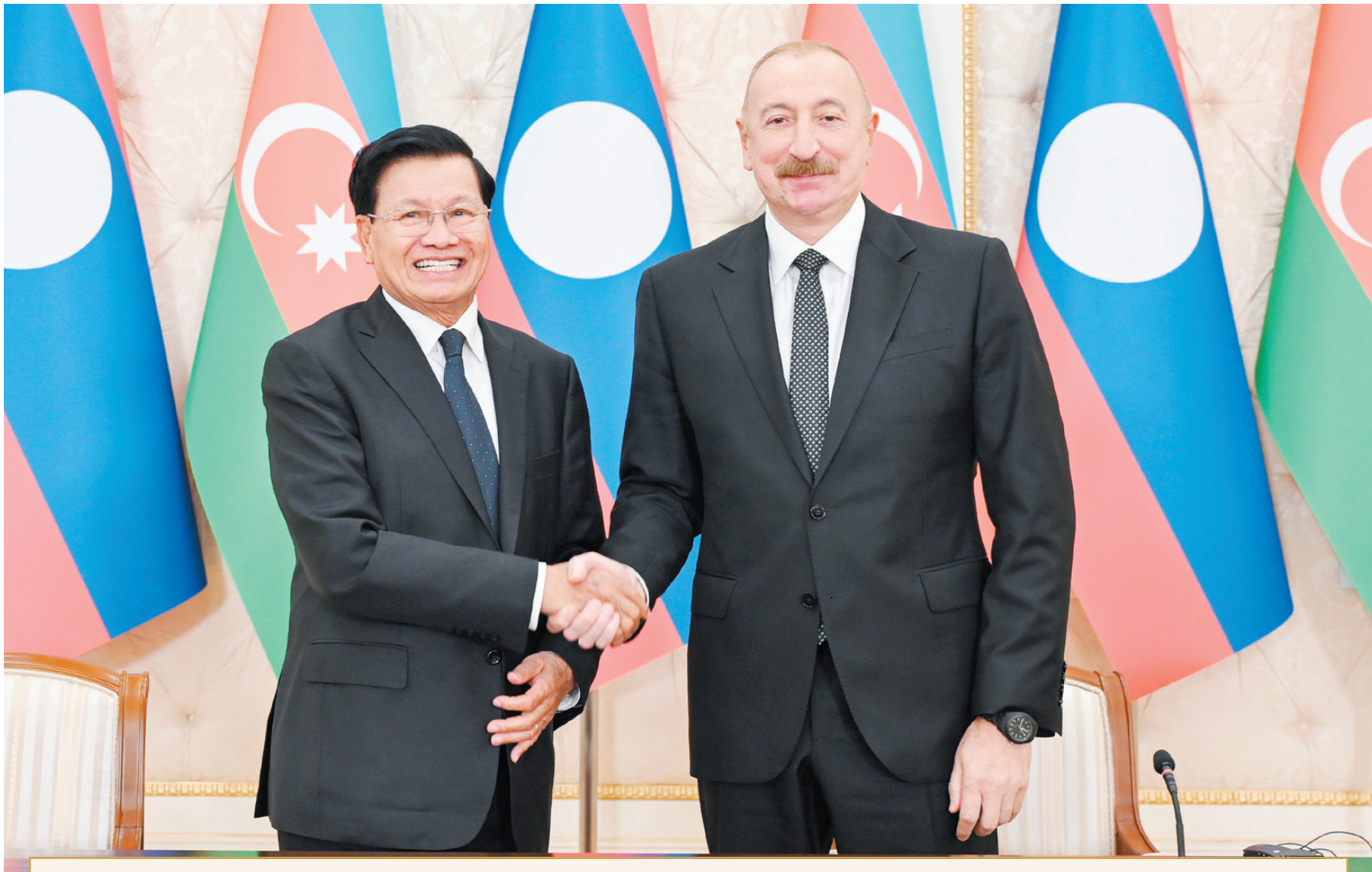

İkitərəfli əməkdaşlıq daha da dərinləşəcək

Laos Prezidenti Azərbaycana rəsmi səfər edib

Oktyabrın 13-də Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitin Bakıda rəsmi qarşılanma mərasimi olub. Hər iki Prezidentin təkbətək görüşü olub. Prezident İlham Əliyevin adından Laos Prezidentinin şərafinə rəsmi nahar verilib. Azərbaycan ilə Laos arasında Birgə Bəyanat qəbul olunub və sənədlər mübadilə edilib. Prezident İlham Əliyevin Laos Prezidenti Thonqlun Sisulit ilə geniş tərkibdə görüşü olub.

Azərbaycan və Laos prezidentləri mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Həmin gün Laos Prezidenti Milli Məclisdə olub. Laos Prezidenti Thonqlun Sisulit Bakı Dövlət Universitetinin tələbələri ilə görüşüb. Laos Prezidenti Thonqlun Sisulit Fəxri xiyabana gələrək Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edib. O, həmçinin Zəfər parkında da olub.

2-3

Söz sahibinə çevrilən Azərbaycan

2003-cü ildə xalqın böyük dəstəyi ilə dövlət başçısı seçilən cənab İlham Əliyev möhkəm təməl üzərində müstəqil Azərbaycanın möhtəşəm binasını ucaltmaqdan ötrü gərgin, geniş, çoxcəhətli və yorulmaz fəaliyyətə başladı.

Böyük dövlətçilik istedadına, strateji düşüncə qabiliyyətinə malik cənab İlham Əliyev bir çox istiqamət üzrə çalışmaqla qarşıya qoyduğu bütün hədəflərə çatdı!

ƏN ƏVVƏL:

- Daxili imkanlar hesabına yarımcı qalmış transmilli layihələrin tikintisini başa çatdırdı, sonrakı mərhələdə daha da artıraraq genişləndirdi.
- Azərbaycanı dünyaya yeni imicdə - idman dövləti kimi də tanıtdı.
- Hücum diplomatiyası tətbiq edərək beynəlxalq qurum və təşkilatlarda işi genişləndirdi.
- Ölkəni qaz qıtılığından, regionları elektrik enerjisi çatışmazlığından xilas etdi, qazlaşdırmanı 95 faizə çatdırdı.
- 116 yeni yaşayış kompleksi inşa edərək məcburi köçkünlərin həyat şəraitini əsaslı şəkildə yaxşılaşdırdı.
- Sahibkarlığın inkişafına münbit şərait yaratdı, regionların inkişafına dair dörd dövlət proqramı qəbul edərək uğurla həyata keçirdi.
- İşsizlik və yoxsulluğu 40-50 faizdən 4-5 faizədək endirdi.
- Yeni ordu quraraq onu ən müasir silahlarla təmin etdi.

Sadələdqlərimiz görülməli nəhəng işlərin yalnız bir hissəsidir.

Cənab İlham Əliyev Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinin möhkəmlənməsi, beynəlxalq nüfuzunun yüksəlməsi, dünyada söz sahibinə çevrilməsi üçün dayanmadan çalışır.

Əvvəlki uğurlara söykənərək yeni qələbələrini təmin etdi!

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayındakı nitqində bu barədə dedi:

"Ulu Öndərin siyasi xətti dəyişməz olaraq qalır.

Təbii ki, illər keçdikcə taktiki və həttə strateji məqsədlər də müəyyən dərəcədə dəyişir, amma ana xətt dəyişməz olaraq qalır. Müstəqillik, dövlətçilik, iqtisadi müstəqillik, güclü hərbi potensial və öz imkanlarımızdan maksimum istifadə etmə imkanları. Yəni yığcam formada bunu təsvir etmək üçün dediyim amillər, mənə, kifayətdir.

Bu siyasət 2003-cü ildən bu yana davam etdirilib, bu gün də davam etdirilir və bundan sonra da davam etdiriləcək. Bu barədə çox danışmaq istəmirdim, hər şey göz önündədir. Bu gün Azərbaycan beynəlxalq müstəvidə böyük hörmətə layiq olan ölkədir. Bir çox tanınmış ekspertlər və təhlilçilər Azərbaycanı artıq orta güc dövləti sırasına daxil edirlər. Bunun da bir çox parametrləri var. Biz iqtisadi müstəqilliyi tam təmin etmişik. Bu gün beynəlxalq aləmin çox dəyərli üzvüyük, öz taleyini öz əlindədir".

6

Azərbaycan-Kamboca tərəfdaşlığında yeni səhifə açılır

İki ölkə arasında mövcud olan ticarət döviyyəsinin göstəriciləri hələlik arzulanan səviyyədə olmasa da, Kambocanın Baş nazirinin Azərbaycana rəsmi səfəri bu dinamikanı müsbət məcrada dəyişmək üçün güclü təkan rolunu oynayır. Aparılan danışıqlar çərçivəsində tərəflər sənayenin müxtəlif istiqamətlərində birgə istehsal müəssisələrinin qurulması, eləcə də turizm və təhsil sahələrində sıx tərəfdaşlığın bərqərar olunması imkanlarını ətraflı nəzərdən keçiriblər. Görüşdə vurğulanı ki, iki xalq arasında tarixi əlaqələr hələ Sovet İttifaqı dövründə yaranıb. Həmin illərdə yüzlərlə kambocalı tələbə Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrində təhsil alıb. Bu uğurlu ənənənin yenidən bərpası, qarşılıqlı təhsil imkanlarının genişləndirilməsi və insan kapitalı mübadiləsi xalqlarımız arasında dostluq körpülərini daha da möhkəmləndirəcək.

9

Azərbaycan-Türkmənistan: nümunəvi ikitərəfli münasibətlərdən vahid regional əməkdaşlığa

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə münasibətlərində son illər müşahidə olunan dinamika siyasi dialoqun intensivləşməsi və əməkdaşlıq mexanizmlərinin genişlənməsi ilə səciyyələnir. Dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində görüşlər, qarşılıqlı səfərlər, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində məsləhətləşmələr və iqtisadi əməkdaşlıq mexanizmləri tərəfdaşlığın institusional əsaslarını möhkəmləndirir.

Bu prosədə dövlət başçılarının məşvərat görüşləri xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Belə platformalar region dövlətlərinə ortaq maraqları müzakirə etmək, iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrini əlaqələndirmək, regional təhlükəsizlik və davamlı inkişaf məsələləri üzrə mövqelərini yaxınlaşdırmaq imkanı verir.

9

Müharibənin bitməyən ağrıları - mina təhlükəsi

Prezident İlham Əliyev beynəlxalq tədbirlərdə çıxışları zamanı dəfələrlə Azərbaycanın üzlaşdığı mina probleminə toxunub. 2021-ci ildə BMT Baş Assambleyasının 76-cı sessiyasına videomüraciətində dövlətimizin başçısı münafiqə artıq keçmişdə qaldığından azad olunmuş ərazilərdə irimiqyaslı tikinti işləri həyata keçirilməkdə olduğunu bildirdi və qeyd edib ki, əsas çətinlik azad olunmuş ərazilərdə Ermənistan tərəfindən yerləşdirilmiş çoxsaylı minaların mövcudluğu ilə bağlıdır: "Azərbaycan dünyada ərazilərinin ən çox minalandıqı ölkələrdən biridir. Bu, azad olunmuş ərazilərdə bərpa prosesini və məcburi köçkünlərin evlərinə qayıdışını ləngidir". Prezident İlham Əliyev diqqətə çatdırıb ki, Ermənistan dəqiq mina xəritələrini Azərbaycana verməkdən imtina edir: "Beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanı məcbur etməlidir ki, azad olunmuş ərazilərimiz üzrə dəqiq mina xəritələrini bizə təqdim etsin".

10

Vətən müharibəsi

6 il əvvəl həmin gün

10

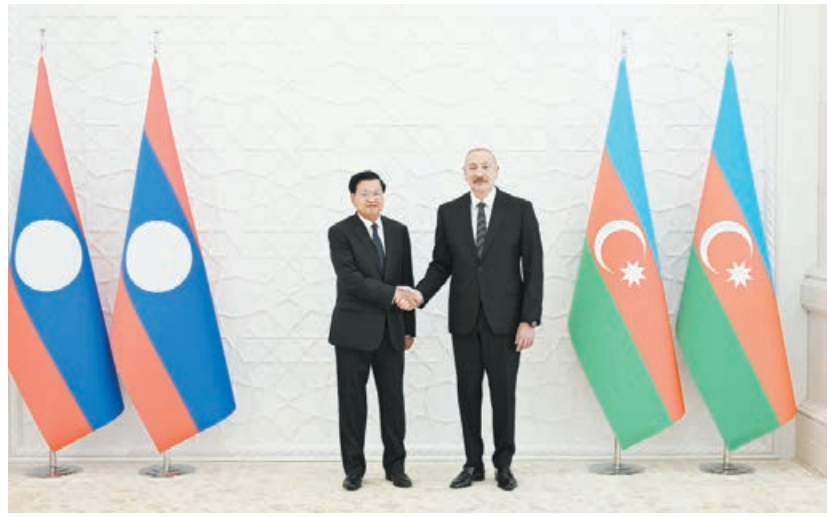

◆ Laos Prezidentinin Azərbaycana rəsmi səfəri

İkitərəfli əməkdaşlıq daha da dərinləşəcək

Rəsmi qarşılanma mərasimi

Oktyabrın 13-də Bakıda Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitin rəsmi qarşılanma mərasimi olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydanda Laos Prezidentinin şərafinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Laos Prezidenti Thonqlun Sisuliti qarşıladı.

Fəxri qarovul dəstəsinin reisi Laos Prezidentinə raport verdi.

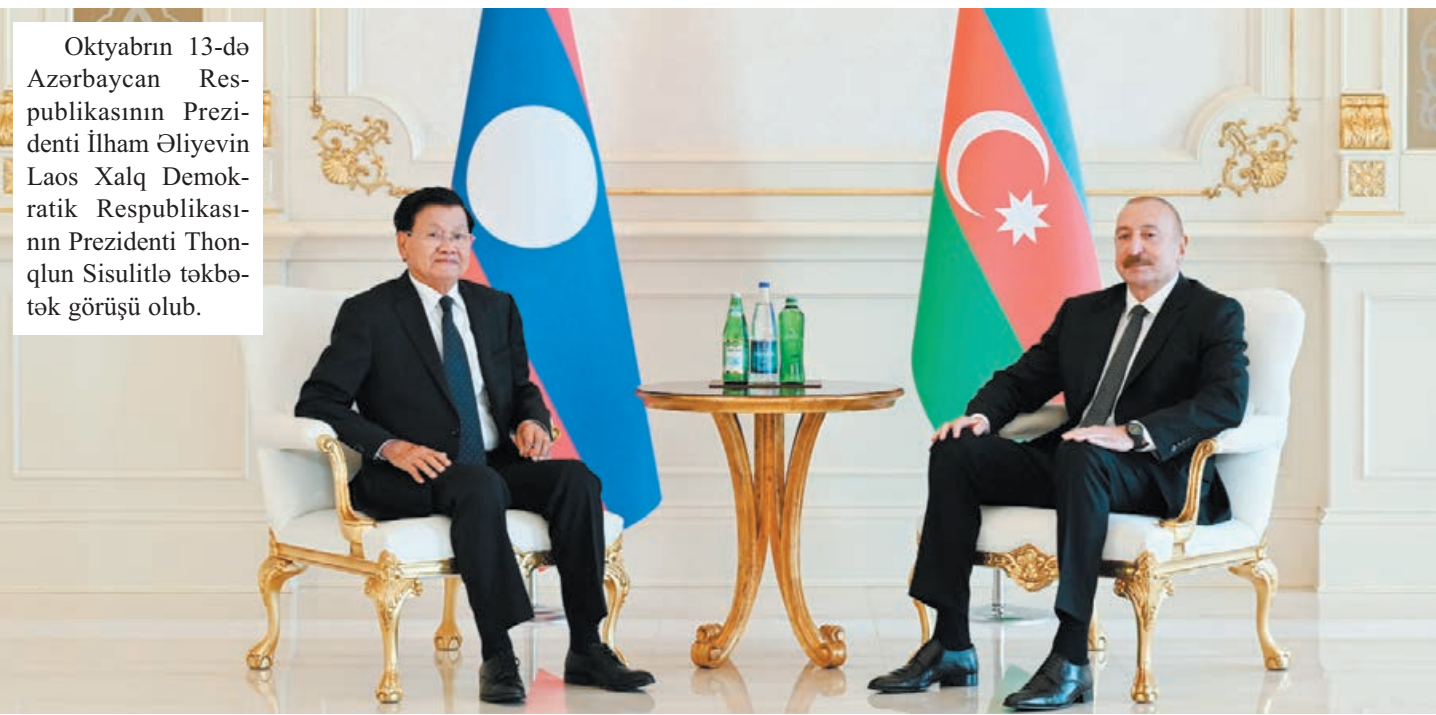
Laos Xalq Demokratik Respublikasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirildi.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Laos Prezidenti Thonqlun Sisulitin qarşısından keçdi.

Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri Prezident Thonqlun Sisulitə, Laos nümayəndə heyətinin üzvləri isə Prezident İlham Əliyevə təqdim olundu.

Sonda dövlət başçıları rəsmi foto çəkdirdilər.

Prezident İlham Əliyevin Laos Prezidenti ilə təkbətək görüşü olub

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitlə təkbətək görüşü olub.

Prezident İlham Əliyevin Laos Prezidenti ilə geniş tərkibdə görüşü

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitlə geniş tərkibdə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, **Prezident İlham ƏLİYEV** görüşdə çıxış edərək dedi:

- Bir daha xoş gəlmisiniz, cənab Prezident. Çox şadam ki, dövlətimiz qəbul edib Azərbaycanı ziyarət edirsiniz. Öminəm ki, səfər ikitərəfli əlaqələrimizi gücləndirəcək və əməkdaşlıq üçün yeni imkanlar yaradacaq.

Bizim elə indicə təkbətək görüşümüz oldu. Bu görüşdə biz ikitərəfli gündəliyimizi, o cümlədən siyasi və iqtisadi sahələri, qarşılıqlı maraq doğuran digər sahələri geniş müzakirə etdik. İndi isə müzakirələrimizi nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə davam etdirəcəyik.

Hesab edirəm ki, siyasi əlaqələrimizin daha da gücləndirilməsi səfərinizin ən yaxşı nəticəsi olardı. Biz yaxşı dostluq və beynəlxalq arenada fəal əməkdaşlıq edirik. Əlbəttə ki, biz iqtisadi sahənin daha da fəal inkişafını müşahidə etmək istəyirik. Mən bəzi göstəricilərə baxdım, onlar çox kiçikdir, amma böyük potensialla malikdir. Düşünürəm ki, Sizin səfəriniz aramızda olan iqtisadi əməkdaşlığa təkan verəcəkdir. Həmçinin təkbətək görüşdə qeyd etdiyim kimi, biz ölkəmizdə praktiki investisiya layihələrini nəzərdən keçirməyə hazırıq. Hesab edirəm ki, hər iki tərəfin biznes dairələri bu imkanları araşdıracaq. Eyni zamanda müzakirə etdiyimiz kimi, Sizin Milli Məclisin sədri və Baş nazir ilə görüşləriniz olacaq, müzakirələr davam edəcək.

Ümumiyyətlə, siyasi əlaqələrin səviyyəsi bizi çox qane edir. Biz müxtəlif beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində bir neçə dəfə görüşmüşük. Lakin bu, Laos Prezidentinin Azərbaycana ilk rəsmi səfəridir. Əlbəttə ki, bu səfərin xüsusi statusu var. Həmçinin AQEM Zirvə görüşündə iştirak edəcəyiniz üçün təşəkkür edirəm. Bütün ölkələrin dəstəyi ilə Azərbaycan yekdilliklə AQEM-in sədri seçilmişdir. Son iki ildə Azərbaycan bu təsisatın inkişafına töhfə verməyə çalışmışdır. Sözsüz ki, dövlət və hökumət başçıların və digər rəsmilərin geniş təmsil olunduğu Bakıdakı zirvə görüşü Asiyada təhlükəsizliyi və əməkdaşlığı gücləndirəcək. Ümumilikdə bizim Asiyaya münasibətdə xarici siyasətimiz düşüncəm ki, çox dinamik və nəticəyönümlüdür. Sizə burada yaxşı vaxt keçirməyi arzulayıram. Bir daha Azərbaycana xoş gəlmisiniz.

Sonra çıxış edən **Prezident Thonqlun Sisulit** dedi:

- Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfər üçün Laosdan olan yüksək səviyyəli nümayəndə heyətinə rəhbərlik etmək imkanını əldə etdiyimə görə qürur və şəraf hissi duyuram. Bu səfər Zati-aliləri Prezident İlham Əliyevin səmimi dövlət əsasında baş tutur. Mənim 2024-cü ilin oktyabr ayında Kazanda keçirilmiş BRICS+ Sammitində Zati-alinizlə keçirdiyim görüş, habelə müxtəlif beynəlxalq forumlar çərçivəsində apardığımız səmimi söhbətlərimizlə bağlı hələ də xoş xatirələrim var. Mən dost Azərbaycan xalqına və Zati-alinizə gözəl Bakı şəhərinə gəldiyiniz andan etibarən göstərdiyiniz liderliyi, məni və nümayəndə heyətimizi səmimi qəbul etdiyinizə görə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Bakıda və Azərbaycana ilk rəsmi səfərimdir. İki ölkə arasında 1995-ci ildə diplomatik əlaqələrin qurulmasından bəri bu, dövlət başçısı səviyyəsində baş tutan ilk səfərdir və tarixi bir mərhələdir. Bu mərhələ bizim dostluq və əməkdaşlıqdan ibarət ənənəvi əlaqələrimizin daha sıx və səmərəli tərəfdaşlıq dövrünə qədəm qoyması ilə müşayiət olunaraq onları daha da gücləndirir, genişləndirir və yüksəldir.

Azərbaycan ilə Laos arasında Birgə Bəyanat qəbul olunub və sənədlər mübadilə edilib

Oktyabrın 13-də "Azərbaycan Respublikası ilə Laos Xalq Demokratik Respublikası arasında Birgə Bəyanat" qəbul edilib və iki ölkə arasında imzalanmış sənədlərin Prezident İlham Əliyevin və Prezident Thonqlun Sisulitin iştirakı ilə mübadiləsi mərasimi olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulit "Azərbaycan Respublikası ilə Laos Xalq Demokratik Respublikası arasında Birgə Bəyanat"ı qəbul etdilər.

"Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə Laos Xalq Demokratik Respublikasının Kənd Təsərrüfatı və Ətraf Mühit Nazirliyi arasında kənd təsərrüfatı sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycanın Laosdakı səfiri Şövkə Mehdiqadova ilə Laosun kənd təsərrüfatı və ətraf mühit naziri Linkham Duanqsavan mübadilə etdilər.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Laos Xalq Demokratik Respublikası Hökuməti arasında xidməti pasport sahiblərinin vızadan qarşılıqlı azad edilməsi haqqında Saziş"i Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Laosun Baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Tonqsavan Fomfihan mübadilə etdilər.

Azərbaycan və Laos prezidentləri mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulit mətbuata bəyanatlarla çıxış etdilər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Azərbaycan Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatı

- Hörmətli cənab Prezident, hörmətli qonaqlar, xanımlar və cənablar.

İlk növbədə bir daha cənab Prezident, Sizi Azərbaycanda salamlayıram, xoş gəlmisiniz.

Bu, bizim birinci görüşümüz deyil, biz Sizinlə bir neçə dəfə beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində görüşmüşük və mən Sizi Azərbaycana rəsmi səfərə dəvət etmişdim. Çox minnətdaram və şadam ki, mənim dövlətim qəbul edib bu gün Azərbaycanda səfərdəsiniz. Öminəm ki, bu səfər ikitərəfli münasibətlərimizə çox müsbət təsir göstərəcək və ikitərəfli əməkdaşlıq daha da dərinləşəcək.

Bu gün Sizinlə həm təkbətək, həm geniş tərkibli görüşlərdə bir çox önəmli məsələlər müzakirə olunmuşdur, konkret addımlar müəyyən edilmişdir. Bu gün qəbul edilmiş Birgə Bəyanat, əslində, bizim gələcək əməkdaşlığımızı özündə ehtiva edir, əsas əməkdaşlıq istiqamətlərini müəyyənləşdirir.

Siyasi əlaqələrə gəldikdə, bu əlaqələr uzun illərdir uğurla inkişaf edir. Artıq 30 ildən çoxdur ki, aramızda diplomatik

əlaqələr qurulmuşdur və bu illər ərzində bir çox beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində biz hər zaman həmrəylik göstəririk, qarşılıqlı dəstək göstəririk və bu, bu gün də belədir və öminəm ki, bundan sonra da belə olacaqdır.

Parlamentlərarası əlaqələr də inkişaf edir, hər iki ölkədə dostluq qrupları yaradılmışdır və bu da özlüyündə bir göstəricidir. Çünki biz, eyni zamanda bu sahədə də həm beynəlxalq parlamentlərarası təşkilatlarda, həm də ikitərəfli formatda uğurlu əməkdaşlıq edirik. Hakim partiyalarımız da sıx əməkdaşlıq edir, bir neçə il bundan əvvəl müvafiq Anlaşma Memorandumu imzalamışdır.

Yeni ki, siyasi müstəvidə əlaqələr çox uğurla inkişaf edir. Biz eyni mənzərəni iqtisadi sahədə də görmək istərdik. Bu gün fikir mübadiləsi əsnasında hər iki tərəf eyni mövqeyi bildirdi ki, bugünkü ticarət dövrümüz, əlbəttə, bizim nə potensialımızı əks etdirir, nə də niyyətimizi.

Ona görə müvafiq göstəricilər verildi ki, iqtisadi sahədə, o cümlədən ticarət dövrümüzü sahəsində əməkdaşlıq intensivləşsin. Ümid edirəm ki, Bakıda keçiriləcək Laos-Azərbaycan biznes-forumu bu istiqamətdə önəmli addım olacaq, həm məlumat mübadiləsi nəzərdə tutulur, eyni zamanda mən cənab Prezidentə də bunu bildirdim ki, eger Laos tərəfindən Azərbaycan investorlarına konkret layihələr təqdim olunarsa, biz böyük maraqla bu layihələrə baxa bilərik.

◆ Laos Prezidentinin Azərbaycana rəsmi səfəri

İkitərəfli əməkdaşlıq daha da dərinləşəcək

Azərbaycan və Laos prezidentləri
mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

Əvvəli 2-ci sahə.

Azərbaycanın xarici ölkələrə sərmayə qoyuluşu ildən-ilə genişlənir. Həm maliyyə tutumu nəzərə alınır, eyni zamanda sərmayələrimizin coğrafiyası da genişlənir. Milyardlarla dollar səviyyəsində olan sərmayələr, əlbəttə ki, həm bizim imkanlarımızı göstərir və eyni zamanda qarşı tərəf üçün də çox böyük fayda verir. Yeni iş yerləri yaradılır, yeni istehsalat sahələri formalaşır.

Ona görə eyni yanaşmanı biz ikitərəfli formatda da etmək fikrindəyik, yenə də deyirəm, konkret layihələr bizə təqdim olunarsa.

Söhbət əsnasında bildirildi ki, vaxtilə sovet dövründə iki mindən çox laoslu tələbə Azərbaycanla təhsil almışdır. Mən təklif etdim ki, biz bu ənənəni görək bərpa edək. Bunun üçün müvafiq təqaüdlər mexanizmi də təklif olunmuşdur və əminəm ki, gələcək illər ərzində biz daha çox laoslu tələbəni Azərbaycanda görəəcəyik.

Əfsuslar olsun ki, bizi bir ciddi problem də birləşdirir, o da minalardır. Cənab Prezident mənə bildirdi ki, baxmayaraq, onların müharibəsindən bir neçə onillik keçib, amma bu günə qədər insanlar minlərlədən əziyyət çəkirlər və öz həyatlarını, sağlamlıqlarını itirirlər. Mən də bildirdim ki, Ermənistanın işğalı nəticəsində torpaqlarımızda 1 milyondan çox mina basdırılıb və son 5-6 il ərzində 400-dən çox azərbaycanlı ya həyatını itirib, ya da ki, ağır yaralanıb. Məncə burada da həm təcrübə mübadiləsi faydalı ola bilər, eyni zamanda bu sahədə yeni texnologiyaların tətbiqi, treninqlər də çox böyük önəm daşıyır.

Müzakirə etdiyimiz məsələlərdən biri də bağlantılar və nəqliyyatdır. Cənab Prezident bildirdi ki, onların qonşu ölkələrlə dəmir yolu bağlantıları layihələri icra edilir və onlar icra olunduqdan sonra birbaşa Trans-Xəzər nəqliyyat marşrutuna da bağlana bilər.

Mən də öz tərəfimdən bildirdim ki, Azərbaycan ərazisində bütün əsas nəqliyyat-logistika layihələri artıq reallaşmış, biz indi daha çox yüklərin aşkar edilməsi, yeni ünvanlardan yüklərin səfərbər olunması və yüklərin həcminin artırılması ilə məşğuluz. Ümid edirəm ki, hər iki tərəfdə reallaşan bütün bu layihələr gələcəkdə başa çatandan sonra yükdaşımalarda da həcmi artacaq.

Energetika, mədənçilik, kənd təsərrüfatı və digər sahələrdə də əməkdaşlıq imkanları müzakirə edildi. Vahid mövqə ondan ibarətdir ki, konkret addımlar atılmaq

da bu məsələlərin hər biri nəticə verə bilər. Hər halda bizdə belə imkanlar var və ən önəmli qarşılıqlı iradə var.

Laos bizim üçün dost ölkədir, yenə də deyirəm, 30 ildən çoxdur ki, davam edən diplomatik əlaqələr bunu bir neçə dəfə göstərmişdir. Cənab Prezidentin Azərbaycanla rəsmi səfəri və ayın 15-də zirvə görüşündə nəzərdə tutulan iştirakı bunu bir daha göstərir. Onu da bildirməliyəm, cənab Prezident mənə məlumat verdi ki, vaxtilə keçən əsrin 80-ci illərində Azərbaycanda olub, amma bu, bizim tariximizdə Laos Prezidentinin Azərbaycana ilk rəsmi səfəridir.

Cənab Prezident, səfər etdiyiniz üçün Sizə bir daha təşəkkürümü bildirirəm, ən xoş arzularımı çatdırıram. Sağ olun.

Sonra Laos Prezidenti bəyanatla çıxış etdi.

Prezident Thonglun Sisulit bəyanatı

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, çox sağ olun. Bu gün burada Azərbaycanın mətbuat nümayəndələri ilə görüşmək mənim üçün böyük şərəfdir. Xoş sözlərinizə görə təşəkkür edirəm. Bəyanatınız çox hörtərəfli idi və ölkələrimiz arasında ənənəvi dostluq münasibətlərini və əməkdaşlığı genişləndirmək, gələcəkdə daha da çox sahələri əhatə etmək üçün bu gün burada keçirdiyimiz təkbətək və geniş tərkibdə görüşlərdə müzakirə etdiklərimizin hamısını əhatə etdi.

Bu gün Zati-aliləri cənab Prezident məni çox yaxşı qəbul etdi. Qeyd etmək istərdim ki, ölkələrimiz və xalqlarımız arasında əməkdaşlıq və mübadilələr təkcə son illərə təsadüf etmir. Bunlar ənənəvi əlaqələrə əsaslanır, çünki vaxtilə biz sabiq Prezidentiniz Heydər Əliyevi ölkəmizdə qəbul etmişdik. O vaxt Heydər Əliyev Laos SSRİ Nazirlər Sovetinin Sədri-nin birinci müavini və Siyasi Büronun üz-vü qismində səfər etmişdi. O, 1986-cı ildə partiyamızın dördüncü qurultayında iştirak etmişdi. Heydər Əliyevin Laos Xalq İnqilabı Partiyasının 4-cü Qurultayında möhtəşəm çıxışı və bəyanatı ilə Laos xal-qına çox yaxşı təsir bağışlaması haqqında bizim çox xoş xatirələrimiz var. Bu gün mən bizim xalqımızla yaxşı münasibətlərin təməlini qoyan Prezidentin oğlu, Zati-aliləri Prezident İlham Əliyevə bir daha

səmimi təşəkkürümü bildirirəm. Prezident İlham Əliyev həmin ənənəvi əlaqələrin davamçısıdır. Prezident Heydər Əliyevin oğlu, Azərbaycanın indiki Prezidenti Laosun Baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Tonqsavan Fomfihan ilə üz-büz öyləşmişdir. O da Laosun sevimli sabiq Prezidenti Keyson Fomfihanın oğludur. Bu da bizim əlaqələrimizin yüksəldiyini və bugünkü rəsmi səfərimin yaxşı nəticələrini əks etdirir. Görüşlərimizlə bağlı xatirələriniz haqqında fikirlərinizi tam dəstəkləyirəm.

Prezident İlham Əliyev həmçinin ənənəvi müsbət xarakter daşıyan ikitərəfli əlaqələrimizin yenidən qiymətləndirilməsi, parlamentlərarası və siyasi əlaqələrdən savayı əməkdaşlıq sahələrinin daha da genişləndirilməsi olduğunu vurğuladı. Biz iqtisadiyyat, ticarət, investisiyalar, xalqlararası mübadilələr, turizm, insan resurslarının inkişafı sahələrində əlavə imkanları araşdırmaqlıq ki, Laosun bu sahələrə çıxışı olsun.

Mən, həqiqətən, inanıram ki, bu rəsmi səfər ölkələrimizin müvafiq qurumlarına dövlət başçıları səviyyəsində aparılmış müzakirələrin nəticələrini daha ətraflı müzakirə etmək tapşırığını vermək imkanı yaradacaq. Biz Birgə Bəyanat da daxil olmaqla, burada müxtəlif sənədlər imzalandıq ki, bunun əməkdaşlığımız baxımından rəmzi mənası var. Biz əminik ki, gələcəkdə Azərbaycanın iş adamları Laos Xalq Demokratik Respublikasına daha çox investisiya yatıracaqlar. Ticarətin, turizmin həcmi, mədəniyyət sahəsində mübadilələr artacaq. Mən çox şadam ki, Zati-aliləri qeyd etdi, gələcəkdə siz Azərbaycan Respublikasında daha çox laoslu tələbəni qəbul edə bilərsiniz. Həmçinin əvvəlki dövrdə burada təhsil almış bir çox tələbəyə göstərilən dəstəyin və təqaüd sayının bərpası məsələsinə yenidən baxılması gələcək nəsillərimiz üçün son dərəcə faydalı olacaq.

Biz həmçinin bir çox digər sahələrdə də araşdırma və müzakirələri davam etdirəcəyik. Bu rəsmi səfər çərçivəsində bizim Azərbaycan Milli Məclisinin spikeri ilə görüşmək imkanımız olacaq. Biz ölkələrimizin qanunverici orqanları arasında əməkdaşlığın davam etdirilməsini təşviq edəcəyik. Əlbəttə ki, hökumətlər bizim bu gün burada keçirdiyimiz görüşlərdə əldə edilən razılaşmaların reallaşdırılmasında əsas hərəkətverici qüvvə olacaq. Mən həmçinin Azərbaycanın Baş naziri ilə görüşəcəyəm. Mən ona müvafiq sahələr üzrə əməkdaşlığı davam etdirməyi təklif edəcəyəm. Mən investisiya, təhsil, enerji sahələrində və Azərbaycan üçün maraq kəsb edən digər sahələrin genişləndirilməsində mühüm rol oynaya biləcək daha çox nazir göndərəcəyəm ki, ətraflı müzakirələr davam etdirilsin və gələcəkdə əməkdaşlığımız həyata keçirilsin.

Mənə və nümayəndə heyətimə göstərdiyi səmimi qarşılanmaya görə bir daha Zati-aliləri Azərbaycan Prezidentinə, hökumətinə və xalqına minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Çox qonaqpərvərsiniz, bu, bizim qardaşlığımızın və dostluğumuzun təəcəssümüdür. Mən bundan qabaq Bakıda 44 il əvvəl olmuşam. Bu gün yenidən buradayam. Bakının, Azərbaycanın sürətli inkişafının şahidi oldum. Mənim üçün hər şey yenidir. Mən 44 il bundan əvvəl səfər etdiyim Azərbaycanı güclə tanıdım. Bununla belə, Azərbaycan xalqı mədəniyyətinə və ənənələrinə xas məhribanlığını qoruyub saxlayıb. Azərbaycan xalqı əvvəl olduğu kimi sevimlidir. Bu məndə olduqca xoş təəssürat yaradır.

Cənab Prezident, bir daha təşəkkür edirəm.

Prezident İlham Əliyevin adından
Laos Prezidentinin şərəfinə rəsmi nahar verilib

Oktyabrın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin adından Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonglun Sisulitin şərəfinə rəsmi nahar verilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, nahardan sonra Azərbaycanın və Laosun dövlət başçıları, həmçinin Laosun Baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Tonqsavan Fomfihan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin SSRİ Nazirlər Soveti Sədrinin birinci müavini vəzifəsində çalışdığı zaman 1986-cı ildə Laos səfəri çərçivəsində Laos Xalq Demokratik Respublikasının Nazirlər Sovetinin ovaxtı sədri Keyson Fomfihanla görüşü zamanı çəkilmiş fotolara baxdılar.

Qeyd edək ki, Keyson Fomfihan Laosun Baş nazirinin müavini və xarici işlər naziri Tonqsavan Fomfihanın atasıdır.

Laos Prezidenti Zəfər parkını ziyarət edib

Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonglun Sisulit oktyabrın 13-də Bakıda Zəfər parkını ziyarət edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, burada ali qonağın şərəfinə fəxri qarğıl dəstəsi düzüldü.

Laos Prezidenti parkdakı Zəfər abidəsinin önünə əkilmiş qayub. Sonra ali qonağa Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlığın və qazandığı möhtəşəm tarixi Zəfərin yaddaşlarda yaşadılması, şəhidlərimizin öz xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədilə yaradılmış Zəfər parkı barədə ətraflı məlumat verilib.

Ulu Öndərin xatirəsinə ehtiram

Azərbaycanda rəsmi səfərdə olan Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonglun Sisulit oktyabrın 13-də Fəxri xiyabani ziyarət edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Laos Prezidenti burada Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, müasir müstəqil dövlətimizin banisi Heydər Əliyevin məzarı önünə əkilmiş qayaraq onun əziz xatirəsinə ehtiramla yad edib.

Laos Prezidenti Thonglun Sisulit görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da məzarını ziyarət edib, məzarı üzərinə tər güllər düzüb.

Iqtisadi Şuranın növbəti iclası olub

Oktyabrın 13-də İqtisadi Şuranın növbəti iclası keçirilib.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədovun rəhbərliyi ilə keçirilən iclasın gündəliyində Azərbaycanda neft-qaz və neft-kimya sənayesinin inkişafı, o cümlədən neft emalı və neft-kimya infrastrukturunun modernləşdirilməsi, inkişaf perspektivləri və cari iqtisadi məsələlər yer alıb.

Gündəlikdə olan məsələlərə bağlı SOCAR-ın prezidenti Rövşən Nəcəfin geniş məruzəsi dinlənib. Təqdim olunan məsələyə dair İqtisadi Şuranın üzvləri və iclasa dəvət olunanlar çıxış ediblər və təkliflərini bildiriblər.

Sonra cari məsələlərə bağlı Azərbaycan İnvestisiya Holdinginin İdarə Heyətinin sədri Mətin Eynullayev çıxış edib. İclasın yekununda qərarlar qəbul olunaraq Azərbaycan İnvestisiya Holdinginə, SOCAR-a və aidiyyəti qurumlara müvafiq tapşırıqlar verilib.

nunda qərarlar qəbul olunaraq Azərbaycan İnvestisiya Holdinginə, SOCAR-a və aidiyyəti qurumlara müvafiq tapşırıqlar verilib.

Azərbaycanın müdafiə naziri Kamboca Krallığının Baş naziri ilə görüşüb

Oktyabrın 13-də Azərbaycanın müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə səfərdə olan Kamboca Krallığının Baş naziri Hun Manetin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, görüşdə 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan

can Ordusunun qazandığı tarixi Zəfər, eləcə də bu Qələbəyə aparan döyüş təcrübəsi

və əldə olunan nəticələr barədə ətraflı məlumat verilib. Azərbaycan ilə Kamboca

arasında hərbi, hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub.

Tərəflər müdafiə və təhlükəsizlik sahələrində əlaqələrin inkişafının, o cümlədən birgə təlimlərin keçirilməsinin və qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin əhəmiyyətini vurğulayıblar. Həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Kambocanın Baş naziri Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrini ziyarət edib

Kamboca Krallığının Baş naziri Hun Manetin Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində oktyabrın 13-də Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən müəssisələri ziyarət edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, H.Manet müdafiə sənayesi nazirinin müavini Mehman Baxışov və Hidayət Əzimovun iştirakı ilə müəssisələrin iş prinsipləri, istehsal imkanları və texnoloji potensialı ilə yaxından tanış olub.

Ziyarət zamanı qonağa Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkənin müdafiə sənayesinin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən ardıcıl tədbirlər, son illərdə əldə olunan nailiyyətlər və tətbiq edilən müasir texnoloji həllər barədə ətraflı məlumat verilib. Bildirilib ki, yerli istehsal imkanlarının genişləndirilməsi, innovativ texnologiyaların tətbiqi,

elmi-tədqiqat fəaliyyətinin gücləndirilməsi və yüksəkixtisaslı kadr potensialının formalaşdırılması müdafiə sənayesinin əsas inkişaf istiqamətlərindəndir.

H.Manet həmçinin müəssisələrdə aparılan modernləşmə işləri, istehsal proseslərinin müasir standartlara uyğun təkmilləşdirilməsi, yeni texnoloji avadanlıqların tətbiqi və mövcud infrastrukturun ye-

nilməsi istiqamətində görülən işlər barədə məlumat verilib. Səfər çərçivəsində müdafiə sənayesinin inkişaf perspektivləri və bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlıq imkanları ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Bu cür səfərlərin ölkələr arasında əlaqələrin genişləndirilməsi və yeni tərəfdaşlıq imkanlarının dəyərləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti qeyd olunub.

Kamboca Krallığının birinci xanımı Piç Çanmoni İçərişəhərlə tanış olub

Kamboca Krallığının birinci xanımı Piç Çanmoni oktyabrın 13-də dünya mədəni irs abidələri sırasında yer alan İçərişəhərlə tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qonağın İçərişəhərdə gəzintisi tarixi memarlıq abidəsi olan Qız qalası ilə tanışlıqdan başlayıb. Xanım Piç Çanmoni qala divarlarının inşasının tarixi barədə məlumatlandırılıb.

Bildirilib ki, eramızdan əvvəl VII-VI əsrlərdə əsası qoyulmuş Qız qalası XII əsrdə bərpa edilib, Hündürlüyü 28 metr, diametri 16-16,5 metr olan abidə silindr formalı əsl qaladan və cənub tərəfdən ona bitişən iri dayaq tikilidən ibarətdir. Qız qalasının içərisinə daxil olan qonağa abidənin daxili strukturu, keçmişdəki funksiyası və arxeoloji tapıntıları barədə ətraflı məlumat təqdim edilib.

Gəzinti zamanı Kamboca Krallığının birinci xanımına UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısına daxil edilmiş "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu, həmçinin burada aparılan təmir, abadlaşdırma və bərpa işləri barədə də ətraflı məlumat verilib. Qeyd olunub ki, İçərişəhər ərazisində müxtəlif əsrlərə aid nadir tarixi memarlıq abidələri qorunub saxlanılır.

Qonaq İçərişəhərdə Ənənəvi İncəsənət Mərkəzində yaradılan "Dastan" brendi ilə də tanış olub. Ona bu brendin milli irsimizin qorunması və təşviqi istiqamətində həyata keçirilən layihələr, eləcə

də təqdim olunan əl işləri və sənət nümunələri barədə ətraflı məlumat verilib.

Burada Kamboca Krallığının birinci xanımı öz rəssamlıq istedadını nümayiş etdirib.

Qonağa xatirə hədiyyəsi olaraq "Zadagan" brendinə məxsus İçərişəhərin ornamentlərinin əks olunduğu kələğayı hədiyyə olunub.

Xanım Piç Çanmoni "BuxarArt" sənət məkanı ilə tanış olub. İçərişəhərin kiçik modelinin ağac üzərində işlənmiş forması qonağa hədiyyə edilib.

Qonaq İçərişəhərdə sakinlərin asudə vaxtlarının səmərəli keçirilməsi üçün yaradılan İcma Mərkəzi, həmçinin yaxın müddətdə abadlaşdırılan "İçəriçəri" yaşıl ictimai məkan və Mir Teymur Məmmədovun ev-muzeyi ilə tanış olub. Qonağa muzey və buradakı əsərlər barədə ətraflı məlumat verilib. Kamboca Krallığının bi-

rinici xanımı Orta əsr Şərq memarlığının şah əsəri, dünya əhəmiyyətli tarixi-memarlıq abidəsi olan "Şirvanşahlar Sarayı Kompleksi" ilə də tanış olub. Məlumat verilib ki, XV əsrin əvvəllərində inşa olunmuş tarixi abidənin tikililəri İçərişəhərin təpələrindən birinin ən hündür nöqtəsində yerləşir. O, Xəzər dənizindən və şəhərin ətrafındakı yüksəkliklərdən aydın görünür. Kompleks bu günədək öz tarixi-memarlıq üstünlüyünü saxlamaqdadır. Burada xanım "Dastan" brendinə məxsus tablo hədiyyə olunub.

Gəzinti zamanı xanım Piç Çanmoni Azərbaycanın ilk "Çaydan Xəzinəsi Muzeyi" barədə də məlumat verilib. Bildirilib ki, muzey dünya çay mədəniyyətinin zənginliyini, müxtəlif xalqların məişət və sənət ənənələrini özündə birləşdirən nadir kolleksiyaları ilk dəfə sistemli ekspozisiya şəklində ictimaiyyətə təqdim edir.

Layihənin əsas özəlliklərindən biri dünya çay mədəniyyətinin Azərbaycanın qədim qonaqpərvərlik ənənələri ilə vəhdət təşkil etməsidir. Azərbaycan çay süfrəsinin ayrılmaz atributları olan samovar və armudu stəkanla yanaşı, ekspozisiyada qədim Şəki ərazisindən aşkarlanmış 3400 illik gil samovar da xüsusi yer tutur. Bu, köklükotu, nano və müxtəlif ədviyyatlarla hazırlanan dənəmələ mədəniyyətimizin çox qədim köklərə malik olduğunu sübut edir.

İçərişəhərlə tanışlıq xanım Piç Çanmonidə xoş təəssürat yaradıb.

Laos Azərbaycanla ikitərəfli əlaqələrin inkişafında maraqlıdır

Oktyabrın 13-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Konfransın (AQEM) Bakıda keçiriləcək Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, qonağın Bakıda keçiriləcək AQEM-in Zirvə görüşündə iştirakının əhəmiyyətindən danışan Milli Məclisin Sədri Laosun bu platformada təmsil olunmasının yüksək qiymətləndirildiyini qeyd edib. Bu səfərin Laos dövlət başçısı səviyyəsində ölkəmizə ilk rəsmi səfər olduğunu vurğulayan spiker Sahibə Qafarova onun ikitərəfli münasibətlərdə yeni səhifə açacağına inanımı ifadə edib.

Səhəbt zamanı ali səviyyəli təmasların ikitərəfli münasibətlərin inkişafında mühüm rolunu diqqətə çatdırılıb. Bu baxımdan qonağın Prezident İlham Əliyevlə görüşlərinin, aparılmış danışıqların və imzalanmış sənədlərin əhəmiyyəti vurğulanıb. Bildirilib ki, Azərbaycan və Laos arasında müxtəlif sahələrdə əlaqələr uğurla inkişaf edir.

Qeyd olunub ki, ölkələrimiz beynəlxalq təşkilatlarda, xüsusən də BMT və Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində fəal əməkdaşlıq edirlər və bir-birlərini dəstəkləyirlər.

Görüşdə parlamentlər arasında münasibətlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb və qanunvericilik orqanları arasında əməkdaşlığın ölkələr arasında əlaqələrin inkişafında özünəməxsus rolu qeyd edilib. Həmçinin beynəlxalq parlament təşkilatlarında əməkdaşlıq məsələlərinə toxunularaq diqqətə çatdırılıb ki, parlamentlərimiz Parlamentlararası İttifaq, Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şəbəkəsi kimi mühüm platformalarda əməkdaşlıq edirlər.

Səhəbt zamanı spiker Sahibə Qafarova qonağa Milli Məclisin tarixi, strukturu, parlament dostluq qruplarının fəaliyyəti barədə məlumat verib. Bildirib ki, bugünkü Yeddinci çağırış Milli Məclisin 2024-cü ildə keçiriləcək parlament seçkiləri nəticəsində formalaşacaq. Həmin seçkilər müstəqil Azərbaycanın bütün suveren ərazisində keçirilirdi üçün mühüm tarixi əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycanda sonuncu dəfə 44 il əvvəl olduğunu bildirən Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulit ötən illər ərzində Azərbaycanın

keçdiyi böyük inkişaf yolu barədə fikirlərini bölüşüb. O, Ümummillə Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan-Laos münasibətlərinin inkişafına verdiyi töhfələrdən danışdı, onun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib.

Prezident İlham Əliyevlə görüşü barədə təəssüratlarını çatdıran Laosun dövlət başçısı ölkəsinin Azərbaycanla parlamentlərarası əlaqələr, təhsil, texnologiya, kond təsərrüfatı, turizm və digər sahələrdə ikitərəfli əlaqələrin inkişafında və təcrübə mübadiləsində maraqlı olduğunu qeyd edib.

Qonaq Bakı Dövlət Universitetində tələbələrə görüşdüyünü və Azərbaycanın ali təhsil ocaqlarının sovet dövründə Laos üçün 2 min nəfərədək kadr yetişdirdiyini məmnunluqla qeyd edib və bu təcrübənin davam etdirilməsinin vacibliyindən danışdı.

Səhəbt zamanı parlament nümayəndə heyətlərinin qarşılıqlı səfərlərinin əhəmiyyəti, parlament komitələri arasında əməkdaşlığın təşviqi, beynəlxalq platformalarda koordinasiya mövzularına da toxunulub.

Görüşdə tərəfləri maraqlandıran digər məsələlər barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

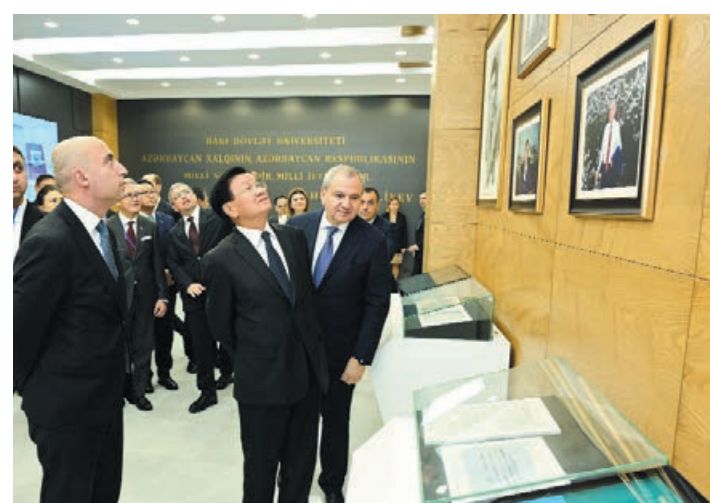
"Azərbaycan"

Laos Prezidenti BDU-nun tələbələri ilə görüşüb

Oktyabrın 13-də Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulit Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) tələbələri ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbiri açan BDU-nun rektoru Elçin Babayev Azərbaycanla Laos arasında dostluq münasibətlərinin uzun tarixə malik olduğunu, sovet dövründə çoxsaylı Laos gənclərinin Azərbaycanda təhsil aldığını vurğulayıb. O, BDU-nun Laosun aparıcı universitetləri ilə tərəfdaşlıq əlaqələri qurmaqda maraqlı olduğunu və təhsil sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün imkanların mövcudluğunu diqqətə çatdırıb.

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev çıxışında sovet dövründə 2 minə yaxın Laos vətəndaşının Azərbaycanın müxtəlif ali məktəblərində təhsil aldığını bildirdi. Nazir Laosdan olan gəncləri Azərbaycanda təhsil imkanlarından yararlanmağa dəvət edib, Heydər Əliyev adına Beynəlxalq

Təhsil Qrantının yaratdığı imkanlardan danışdı, iki ölkənin universitetləri və elmi-tədqiqat müəssisələri arasında əməkdaşlığın, tələbə və akademik heyətin mübadiləsinin genişləndirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulit çıxışında ölkəsinin müharibənin ağır nəticələrinin aradan qaldırılma-

sı, milli inkişaf və əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi istiqamətində söylərdən bəhs edib. O, Azərbaycanla Laos arasında münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsinin vacibliyini qeyd edərək, ölkələr arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün yeni imkanların arandığını vurğuladı.

Görüş zamanı BDU-nun tələbələri Laos Prezidentinə suallar ünvanlayıb, Thonqlun Sisulit onların suallarını cavablandırdı.

Sonda BDU-nun rektoru Elçin Babayev Laos Prezidentinə hədiyyələr təqdim edib.

Tədbir bədii hissə ilə davam edib. Proqramda musiqi nümunələri səsləndirilib.

Milli Məclisin iclasında

Beynəlxalq sənədlər təsdiq edildi

Oktyabrın 13-də Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib. Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova iclasın əvvəlində oktyabrın 2-də keçirilən Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII qurultayı ilə bağlı fikirlərini bildirib.

Qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatının ən mühüm hadisələrindən biri kimi dəyərləndirən parlamentin Sədri bildirib ki, ilk dəfə idi Yeni Azərbaycan Partiyasının ali rəhbər orqanının toplantısı ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz tam bərpa edildikdən sonra keçirildi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin qurultayda proqram xarakterli nitq söylədiyini qeyd edən spiker bildirib ki, dərin məzmunlu bu nitqdə Azərbaycanın orta güc dövlətinə çevrilmək üçün keçdiyi inkişaf yoluna hərtərəfli nəzər salındı, tarixi qələbələrimizi şortləndirən amillər göstərildi. Yeni Azərbaycan Partiyasının ictimai-siyasi proseslərdə rolu qeyd edildi. "Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi xəttinin varisiyi haqqında dövlət başçısının söylədiyi fikirlər xüsusi önəmə malikdir. Bu xəttin əsasını siyasi və iqtisadi müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, dövlətçiliyin gücləndirilməsi, müdafiə potensialının daha da artırılması təşkil edir. Möhtərəm Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həmin prinsiplərin ardıcıl həyata keçirilməsi başlıca milli məqsədlərimizin olda olunmasını təmin etmişdir", - deyər Milli Məclisin Sədri diqqətə çatdırıb.

Milli Məclisin Sədri bildirib ki, ölkə Prezidentinin nitqində Azərbaycanın siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətini daha da artırmaq üçün müəyyən edilmiş strateji vəzifələr Milli Məclisin fəaliyyəti baxımından da böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu vəzifələr keyfiyyətli qanunvericilik təminatı, büdcə prioritetlərinə məsuliyyətli münasibət, fəal parlament diplomatiyası və seçicilər ilə daimi əlaqə saxlanılmasını tələb edir. Parlamentin üzvləri kimi biz dövlətimizin möhkəmləndirilməsinə və qarşısı çıxan yeni imkanların real nəticələrə çevrilməsinə kömək göstərməliyik. Əminliklə söyləmək olar ki, belə də olacaqdır", - deyər spiker qeyd edib.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova rəhbərlik etdiyi Azərbaycan parlament nümayəndə heyətinin Parlamentlərarası İttifaqın 153-cü Assambleyasında iştirak məqsədilə Tanzaniya Birləşmiş Respublikasına işgüzar səfəri barədə də məlumat verib.

Sonra gündəlikdəki məsələlərin müzakirəsi başlayıb. Parlamentin sədri iclasda 13 məsələnin müzakirə ediləcəyini, ilk 5 məsələnin beynəlxalq sənədlərin təsdiqi ilə bağlı olduğunu və bu növ qanun layihələrinin "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Konstitusiyaya Qanununun tələbinə əsasən bir oxunuşda qəbul edildiyini bildirib.

Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov "Azərbaycan Respublikasının Hökuməti ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Cəmiyyət Konvensiyasının, Kioto Protokollarının və Paris Sazişinin katibliyi arasında İqlim Həftəsi-4 və Adaptasiya Komitəsinin 30-cu iclası barədə Anlaşma Memorandumu"nun təsdiq edilməsi haqqında qanun layihəsi barədə məlumat verib. O, sənin beynəlxalq iqlim əməkdaşlığı və ölkəmizin bu prosesdə iştirakı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini deyib. Bildirilib ki, təqdim olunan Anlaşma Memorandumu İqlim Həftəsi-4 və Adaptasiya Komitəsinin 30-cu iclasının Azərbaycanla keçirilməsi ilə bağlı təşkilatı, maliyyə və hüquqi məsələləri, habelə Azərbaycan Respublikası Hökumətinin və BMT Katibliyinin öhdəliklərini müəyyən edir. Sənəddə həmçinin milli uyğunlaşma planlarının həyata keçirilməsinə yönəlmis beynəlxalq əməkdaşlıq mexanizmlərinin əhəmiyyəti vurğulanır.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü Gülşən Paşayeva məsələ barədə təmsil etdiyi komitənin rəyini açıqlayıb. O deyib ki, müzakirəyə çıxarılan qanun layihəsi ölkəmizin qlobal iqlim diplomatiyasındakı strateji rolunu, uğurlu ekoloji siyasətini, habelə Azərbaycanın beynəlxalq arenada qazandığı mövqeyi hüquqi baxımdan təsdiq edir.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

Parlamentin spikeri gündəliyin növbəti 3 məsələsinin Azərbaycan Prezidentinin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olduğunu deyib. O qeyd edib ki, hər üç qanun layihəsi Azərbaycan Respublikası ilə Qırğız Respublikası arasında dövlətlərarası və hökumətlərarası müqavilə və sazişlərin təsdiq edilməsi haqqındadır.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd

Seyidov "Azərbaycan Respublikası ilə Qırğız Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Müqavilə"nin təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsini təqdim edib. O, diqqətə çatdırıb ki, iki ölkə arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Müqavilə 31 iyul 2026-cı il tarixdə Çolpon-Ata şəhərində Azərbaycan və Qırğız Respublikalarının dövlət başçıları tərəfindən imzalanıb. Müqavilənin məqsədi tərəflərin müstəqilliyinə, suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşıqlıq hörmət prinsipləri əsasında ikitərəfli dövlət başçıları tərəfindən imzalanıb. Müqavilənin məqsədi tərəflərin müstəqilliyinə, suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşıqlıq hörmət prinsipləri əsasında ikitərəfli dövlət başçıları tərəfindən imzalanıb. Müqavilənin məqsədi tərəflərin müstəqilliyinə, suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə qarşıqlıq hörmət prinsipləri əsasında ikitərəfli dövlət başçıları tərəfindən imzalanıb.

Təqdim edilən sənəddə əsasən, tərəflər bir-birinə qarşı yönəlmis heç bir bloklarda iştirak etməmək, iki dövlətin strateji tərəfdaşlığına və müttəfiqlik münasibətlərinə xələf gətirən fəaliyyətlərdən çəkinmək öhdəliklərini təsdiq edirlər. Müqavilədə təhlükəsizliyin təmin edilməsi, sülhün və sabitliyin qorunması məqsədilə beynəlxalq-hüquqi öhdəlikləri və milli qanunvericiliklər nəzərə alınmaqla, hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlığın genişləndirilməsi, hərbi sahədə kadr və mütəxəssis hazırlığı və potensialının artırılması istiqamətində qarşıqlıq fəaliyyətinin dərinləşdirilməsi ilə bağlı məsələlər öz əksini tapıb. Bununla yanaşı, iki ölkənin parlamentləri arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə və genişləndirilməsinə dair müddəalar, habelə energetika, bərpaolunan enerji mənbələri, nəqliyyat, logistika, yüksək texnologiyalar, rəqəmsal inkişaf, kənd təsərrüfatı, turizm, ticarət-iqtisadi, investisiya, elm, təhsil, mədəniyyət, idman, incəsənət və sair üzrə əməkdaşlığın inkişafı ilə bağlı məsələlər ehtiva olunur.

Məsələ ilə bağlı müzakirələrdə çıxış edən deputatlar Vüqar Bayramov, Rəzvan Nəbiyev, Sahib Əliyev, Günay Əfəndiyeva, Hikmət Məmmədov, Tahir Mirkişili sənəddə mühüm əhəmiyyəti barədə fikirlərini bölüşüblər.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

İclasda iqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Zaur Şükürov "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qırğız Respublikası Nazirlər Kabineti arasında beynəlxalq avtomobil əlaqələri haqqında Saziş" in təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsini təqdim edib. Bildirilib ki, 31 iyul 2026-cı il tarixdə Çolpon-Ata şəhərində imzalanmış saziş tərəflər arasında avtomobil

əlaqələrini və onların əraziləri üzrə tranziti daha da inkişaf etdirmək və daşıma şərtlərini sadələşdirmək məqsədi daşıyır, səmərəli və yük daşımaları istiqamətində münasibətlərin tənzimlənməsinə xidmət edir. Sazişə uyğun olaraq, hər iki dövlət ərazisində qeydiyyatda olan avtonəqliyyat vasitələri ilə beynəlxalq avtomobil əlaqələri üçün açıq yollarla onların ərazisində və ya tranzitlə yüklərin və səmərəliyin avtomobil daşıma həyata keçirilib.

Qeyd olunub ki, sazişin tətbiq dairəsinə səmərəli və yükdaşımaları, o cümlədən münəvərin, qeyri-münəvərin və icazə tələb edilməyən daşımaqlar daxildir. Sənəddə təhlükəli, ağır çəkilə və iri qabaritli yüklərin daşınması qaydaları, həmçinin tələb olunan sənədlər, rüsumlar, ödənişlər və sığorta məsələləri tənzimlənir. Bundan əlavə, milli qanunvericiliyin tətbiqi, gömrük rüsumundan azad olma, beynəlxalq öhdəliklər və qarşılıq komissiyaların təsis edilməsi kimi digər məsələlər də müvafiq maddələrdə öz əksini tapıb.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü Qaya Məmmədov məsələ barədə təmsil etdiyi komitənin rəyini səsləndirib. O, sazişin beynəlxalq hüquq norma və prinsiplərinə uyğun olduğunu, həmçinin milli prosedurlara riayət edildiyini, milli maraqlarımıza cavab verdiyini və iki ölkə arasında münasibətlərin daha da möhkəmlənməsinə xidmət etdiyini söyləyib.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

Zaur Şükürov "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qırğız Respublikası Nazirlər Kabineti arasında Azərbaycan-Qırğız İnkişaf Fondunun yaradılması haqqında 2022-ci il 11 oktyabr tarixli sazişə dəyişikliklərin edilməsi haqqında İkinci Əlavə Saziş" in təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsini də təqdim edib. Qeyd edilib ki, 31 iyul 2026-cı il tarixdə Çolpon-Ata şəhərində imzalanmış saziş iki dövlət arasında investisiya əməkdaşlığının genişləndirilməsi və birgə investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi üçün Azərbaycan-Qırğız İnkişaf Fondunun yaradılması haqqında 2022-ci il 11 ok-

yabr tarixli sazişə dəyişikliklərin edilməsi haqqında Əlavə Saziş" ilə "100 000 000 ABŞ dolları" həcmində müəyyən edilmiş nizamnamə kapitalının məbləği "200 000 000 ABŞ dolları" ilə əvəz edilir.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü Qaya Məmmədov bu məsələ barədə təmsil etdiyi komitənin müsbət rəyini səsləndirdikdən sonra qanun layihəsi qəbul edilib.

Parlamentin Gənclər və idman komitəsinin sədri Şahin İsmayilov "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatı arasında Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatı Katibliyi haqqında Ev Sahibi Ölkə Sazişi"nin təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsi barədə məlumat verib. 2026-cı il sentyabrın 10-da Bakı şəhərində imzalanmış sazişin məqsədi Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatının Katibliyinin Azərbaycan Respublikasında öz funksiyalarını və vəzifələrini səmərəli yerinə yetirməsi üçün şərait yaradılması, onun hüquqi statusunun, imtiyaz və immunitetlərinin müəyyən edilməsi, habelə Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə təşkilat arasında münasibətlərin tənzimlənməsidir.

Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov məsələ barədə fikirlərini bölüşərək bildirib ki, Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatı öz fəaliyyəti ilə necə böyük təsir gücünə və imkanlara malik olduğunu sübut edib. Qeyd olunub ki, Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatının hərəkatın parlament ölçüsü ilə əlaqələri böyük əhəmiyyət kəsb edir. Komitə sədri bu baxımdan Milli Məclis Sədrinin Qoşulmama Hərəkatı Gənclər Təşkilatının Bakı ofisindəki çıxışını xatırlayaraq, həmin çıxışda gələcəkdə görülməli işlər barədə ətraflı məlumat verildiyini söyləyib. O, sənəd barədə rəhbərlik etdiyi komitənin müsbət rəy veridiyini diqqətə çatdırıb.

Məsələ ətrafında müzakirələrdə deputatlar Böhrüz Məhərrəmov və Vüqar İskəndərov çıxış edərək fikirlərini bildiriblər.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, Gömrük Məcəlləsində, "Xidməti və mülki silah haqqında", "Polis haqqında", "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında", "Mülki döriyyənin müəyyən iştirakçılara mənsub ola bilən və döriyyəyə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki döriyyəsi mə-

həddəşdirilmiş) əşyaların siyahısı haqqında", "Ovçuluq haqqında", "İxrac nəzarəti haqqında" və "Telekommunikasiya haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin mahiyyətini diqqətə çatdırıb.

Layihədə təklif olunan dəyişikliklərin "Lisenzialar və icazələr haqqında" qanunun icrası ilə əlaqədar olduğu və uyğunlaşdırma xarakteri daşıdığı bildirilib. Sənəddə sözügedən məcəllə və qanunların müvafiq maddələrindən "xüsusi" sözünün çıxarılması nəzərdə tutulur.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Rövşən Muradov, Aqrar siyasət komitəsinin sədri Tahir Rzaev məsələ barədə təmsil etdikləri komitələrin müsbət rəylərini söylədikdən sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq qəbul edilib.

İclasda "Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

Əmək Məcəlləsində və "Aviasiya haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini (birinci oxunuş) parlamentin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi sədrinin müavini Azər Badamov təqdim edib. Qeyd edilib ki, qanun layihəsi kommersiya hava daşımaqlarını həyata keçirən təyarlarda hava gəmisi heyətinin iş və istirahət vaxtının, o cümlədən uçuş vaxtı və uçuş iş vaxtının Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının beynəlxalq standartlarına və tövsiyə olunan təcrübəsinə uyğun tənzimlənməsi məqsədilə hazırlanıb.

Komitə sədri Musa Quliyev layihə barədə Əmək və sosial siyasət komitəsinin müsbət rəy verdiyini açıqlayıb.

Qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul edilib.

"Texniki tənzimləmə haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini (birinci oxunuş) İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov təqdim edib. Qeyd olunub ki, qanuna əlavə edilən 15.5-ci maddəyə əsasən, insanların həyat və sağlamlığı üçün təhlükəli hesab edilən və texniki tənzimləmənin şamil olduğu malların bazardan geri çağırılması, döriyyədən çıxarılması, götürülməsi, daşınması, saxlanması, zərərsizləşdirilməsi və ya məhv edilməsi nəzərdə tutulur.

Layihə səsə qoyularaq birinci oxunuşda qəbul edilib.

"İcra haqqında" və "Qiymətli kağızlar bazarı haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (birinci oxunuş) ilə bağlı Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli məlumat verib. Bildirib ki, layihədə "İcra haqqında" qanuna "Tələbin bərcəllun qiymətli kağızlarına yönəldilməsi" adlı yeni 46-1-ci maddənin əlavə edilməsi təklif olunub. Yeni maddə icra prosesi zamanı tələbin bərcəllun qiymətli kağızlarına yönəldilməsi mexanizmini müəyyən edir. Bununla əlaqədar layihədə "Qiymətli kağızlar bazarı haqqında" qanuna da müvafiq dəyişikliklərin edilməsi nəzərdə tutulur.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin layihə ilə bağlı müsbət rəyini komitə üzvü Rövşən Muradov təqdim edib. Müzakirədə komitə sədriləri Zəhid Oruc və Siyavuş Novruzovun, deputat Aydın Hüseynovun çıxışları dinləndikdən sonra layihə səsə qoyularaq qəbul olunub.

İclasda son olaraq "Azərbaycan Respublikası Dövlət Qulluğu Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə haqqında" (ikinci oxunuş), "Dövlət vergi orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi barədə", "Əmək pensiyaları haqqında", "Hərbi qulluqların statusu haqqında", "Hərbi xidmətkeçmə haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə", "Əmək pensiyaları haqqında" və "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" 2023-cü il 22 dekabr tarixli və "Diplomatik xidmət haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə (ikinci oxunuş) və Vergi Məcəlləsində, "Hərbi qulluqların statusu haqqında", "Polis haqqında", "Gömrük orqanlarında xidmət haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə", "Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında", "Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə", "Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında", "Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında", "Miqrasiya orqanlarında qulluq keçmə haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə" və "Fövqəladə hallar orqanlarında xidmətkeçmə haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə (ikinci oxunuş) qanun layihələri təsdiq olunub.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycan
Respublikası
Milli Məclisinin
Azərbaycan-Türkiyə
parlamentlərarası
əlaqələr üzrə
işçi qrupunun
BƏYANATI

Son dövrlərdə Türkiyənin bəzi media orqanlarında və sosial media platformalarında Azərbaycana qarşı qərəzli informasiya kampaniyasının aparılması, eləcə də hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AKP) bəzi millət vəkilləri, Türkiyə Respublikası Prezidentinin baş müaviri Oktay Saral tərəfindən ölkəmizlə bağlı əsassız ittihamların səsləndirilməsi Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunda ciddi narahatlıq və təəssüf doğurur.

Azərbaycan və Türkiyə arasında dostluq, qardaşlıq və strateji müttəfiqlik münasibətləri mövcuddur. Azərbaycan müstəqil və suveren dövlətdir, daxili və xarici siyasətini öz milli maraqlarına və Konstitusiyasına uyğun müəyyən edir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi "Bir millət, iki dövlət" prinsipi məhz iki müstəqil və suveren dövlətin mövcudluğunu nəzərdə tutur. Bu prinsipin mahiyyətini təhrif edilməsi, ondan Azərbaycanın daxili işlərinə müdaxilə etmək, könər siyasi və ideoloji yanaşmaları Azərbaycan cəmiyyətinə dikte etmək üçün əsas kimi istifadə olunması qəbulədiməzdir.

Azərbaycanın dünyəvi dövlət quruluşu və dini etiqad azadlığı Konstitusiyaya ilə təmin olunur. Ölkəmizdə təhsil siyasəti dünyəvilik, bərabərlik və bütün vətəndaşlar üçün bərabər imkanların yaradılması prinsiplərinə əsaslanır. Təhsil müəssisələrində təbii qanun qaydalar bütün vətəndaşlara eyni şəkildə şamil edilir və hər hansı dini mənsəbiyyətə qarşı yönəlməyib. Bu məsələlərin dini və ideoloji müstəvidə siyasiləşdirilməsi, Azərbaycanın konstitusion quruluşuna və təhsil siyasətinə qarşı əsassız ittihamların irəli sürülməsi yolverilməzdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə, xalqımıza, onun tarixinə və böyük şəxsiyyətlərinə qarşı təhqir və böhtan xarakterli ifadələrin işlədilməsi də qəbulədiməzdir və Azərbaycan ictimaiyyətinə haqlı narahatlıq doğurur. Təəssüflə qeyd etmək istəyirik ki, AKP iqtidarı bütün bunların qarşısını alması istiqamətində heç bir addım atmır. Azərbaycanın Türkiyədəki diplomatik nümayəndəlikləri qarşısında təxribatçı aksiyaların keçirilməsinə və bununla bağlı çağırışlara dözümlü münasibətin göstərilməsi də bir sıra suallar doğurur.

Hesab edirik ki, Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin xüsusi xarakteri siyasi məsuliyyət, qarşıqlıq hörmət və bir-birinin daxili işlərinə müdaxilə etməmək prinsiplərinə riayət olunmasını tələb edir. Ayır-ayrı siyasi xadimlərin açıqlamaları iki ölkə arasında münasibətlərə xələf gətirməməlidir.

Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu olaraq gözləntimiz budur ki, Türkiyənin müvafiq siyasi dairələri, o cümlədən parlamentdə təmsil olunan hakim siyasi partiya təmsilçiləri bu həssas məsələlərə məsuliyyətlə yanaşacaq, Azərbaycanın suverenliyinə və konstitusion quruluşuna hörmət nümayiş etdirəcək, münasibətlərimizə mənfi təsir göstərə biləcək açıqlamalardan çəkinəcəklər.

● Hamı danşa bilər - demokratiyadır!
● Hər kəs söz deyə bilər.
● Kimsə fikir söyləyə bilər.
AMMA:
● Sözü kimin deməsi.
● Sözüni harda söyləməsi.
● Sözüün eşidilməsi və qəbul edilməsi.
Bax, bu, mühüm şərtidir!
Xidmət göstərmiş, sınaqdan çıxmış, həyatda nəyəyə nail olmuş;
Özünü tanıtmış, təsdiq etmiş.
Xalqı, dövləti, ondan kömək istəyənlər üçün nəşə etmiş insanların sözü bambaşqa olur.

- Çünki belələrinin sözü ilə əməli bir olur!
- Çünki belələri dediklərini həyata keçirməyə qadir olurlar.
- Çünki belələri təkcə söz yox, həm də əməl, iş adamları hesab olunurlar.
- Dövlətlər də söz söyləyə bilirlər!
- Dövlətlər də söz sahibi ola bilirlər!
- Dövlətlərin də dedikləri sözüün çəkisi olur!

Dövlətin sözünü isə onun başçısı, rəhbəri söyləyir!

Başqa bir həqiqət də var:
Bir çox halda dövləti rəhbərinə görə tanıyırlar, sayırlar.
Hər dövlət başçısı isə özünü tanıda, saydıra bilmir.

Onu gördüyü işlər, atdığı addımlar, dünyanın inkişafına və əmin-amanlığına verdiyi töhfələr tanıdır, saydırır, bütövlükdə söz sahibinə çevirir.

Eşidilən, sayılan, hörmətə qarşılanan söz sahibinə!

❖ ❖ ❖

Ötən əsrin sonlarına doğru "Qırmızı imperiya" ləxlayaraq parçalanmağa başladı.

SSRİ-nin birinci və axıncı prezidenti M.Qorbaçovun "yenidənqurma" adlı oyunbazlıqları da superdövləti xilas edə bilmədi.

Moskva keçmiş "müttəfiq respublikaları"na sözdə müstəqil dövlət olmaq imkanı versə də, əməldə imperiya ambisiyalarını qoruyub saxlayır, onları ətrafında "vassal dövlətlər" kimi görmək istəyirdi.

Bundan ötrü SSRİ-nin yeni forması kimi düşünülmən MDB adlı yeni bir qurum da yaradılmışdı.

Zəngin karbohidrogen ehtiyatlarına malik Azərbaycanı heç cür əldən buraxmaq fikrində deyildilər.

Odur ki, hələ XIX əsrdə uğurla sınaqdan çıxarılan "Qarabağ münəqişəsi" adlı bir problem də vardı.

Hər dəfə Azərbaycan itaətdən çıxmaq istəyəndə onu qızışdırmaqla yenidən ram edirdilər.

Ulu Öndər Heydər Əliyev SSRİ-nin siyasi rəhbərlərindən biri kimi Moskvaya aparıldıqdan sonra orada da Azərbaycanın sözünü deyir, maraqlarını müdafiə edirdi.

Müstəqil dövlət qurmaq niyyətinə düşən Azərbaycan xalqını cəzalandırmaq, yerində oturtmaq üçün ilk növbədə Heydər Əliyev "zərərsizləşdirilməli" idi.

Əvvəlcə onu rəhbərlikdən kənarlaşdırdılar, sonra həyatına sui-qəsd etdilər, dogma Vətəninə qayıtdıqda isə öz manqurtlarımızın əli ilə Bakıda yaşamasına imkan vermişdilər.

Azərbaycan xalqının "cızıqdan çıxıldığını" gördükdə isə onu açıq şəkildə və qəddarlıqla cəzalandırdılar:

Əksəriyyəti erməni millətindən təşkil olunan sovet ordusunun cəza dastasını Bakıya göndərərək 1990-cı ildə 20 Yanvar faciəsini törətdilər.

M.Qorbaçovun simasında mərkəzin dəstəyi ilə Dağlıq Qarabağda separatçılığa rovac veridilər, erməniləri silahlandıraraq və lazım gələndə hərbi dəstək verərək Azərbaycan ərazilərini işğalına münbit şərait yaratdılar.

Mərkəzin bu haqsızlıqlarından, Bakıda törədilən qırğınlardan və Qarabağdakı özbaşınalıqlardan, habelə torpaqların işğalından hiddətlənən xalq günlərlə və həftələrlə Azadlıq meydanına toplaşaraq hayqurtlar və çıxışlar şəklində öz etirazını bildirir, diyyünlənmiş yumruğunu havada silkələyirdi.

Bununla da üroyini soyudurdu.
Amma yenə heç nə dəyişmirdi.
Erməni separatçıları öz əməllərini davam etdirir, Moskva isə onları gizli və aşkar şəkildə dəstəkləyirdi.

Xalqın sözünü deyən, hadisələrin axarına təsir göstərərək onu dəyişə bilən rəhbər isə yox idi.
Heç olmadı da.

❖ ❖ ❖

Moskva Azərbaycanı itaət boyunduruğunda saxlamaq üçün əvvəlcədən öz tədbirini görmüşdü.

Təkcə Azərbaycan xalqını sevimli və uzaqqörən rəhbərindən uzaq salmamışdı. Həm də irəlicədən Azərbaycana Rusiyanın dedikləri ilə durub-oturan "rəhbərlər" təyin etmişdi.

Söz sahibinə çevrilən Azərbaycan

Xalq arasında heç bir nüfuzu olmayan, dedikləri eşidilməyən və qəbul edilməyən insanlar tez-tələsik hakimiyyətə gətirilmişdi.

Azərbaycan dilində təmiz danışı bilməyən, çıxışları və hərəkətləri ilə güllüş doğuraraq "bambılı" ləqəbini qazanan Ə.Vəzirov nöinki paytaxt sakinlərini qırğından qoruya bildi, heç mərkəzə bir kəlmə belə etiraz etməyərək hərbi təyərəyə minib Moskvaya qaçdı.

A.Mütəllibov da salafından fərqlənmədi.

Nə etiraz etdi, nə vəziyyətə təsir göstərərək dəyişdi, nə də azərbaycanlıların Ermənistan ərazisindən və Dağlıq Qarabağdan qovulmalarının qarşısını aldı.

Amma mütəcəsinə referendum keçirərək SSRİ-nin saxlanması üçün "səs yığdı".

Onun bu maymaqlığından istifadə edərək Xocalı soyqırımını törədilər.

A.Mütəllibovun və komandasının gücü yalnız bu faciəni xalqdan "gizlətməyə" çatdı.

O da mümkün olmadı.
Sonda təyərəyə minərək Vəzirovun yanına qaçdı.

Bir qrup "cəbhəçi"nin öhdəsindən gələ bilməyən "rəhbər" xalqı və torpaqları qoruyaraq müstəqillik yoluna çıxara bilərdimi?!

Yaranmış qarışıqlıqdan, kaos və anarxiya vəziyyətindən istifadə edən "bəylər" parlament çevrilişi yolu ilə hakimiyyətə gəldilər.

Dövlət idarəçiliyindən xəbəri olmayanlar, müxtəlif açıqlamaları ilə özlərini güclünc vəziyyətə qoyanlar, sonda isə vətəndaş müharibəsinə başlayaraq Gəncəni bombalamaq qərarına gələn bu nəşilər və şərişəsizlər Laçın və Şuşanı xəyanət yolu ilə düşməyə vermələri ilə yadda qalırlar.

Həm də təkcə xəyanətləri ilə yox, 1993-cü ildə məşhur may konfransında biabırçı etirafları ilə...

Komanda üzvlərinin belə eşitmədiyi Ə.Elçibəy isə sələflərindən o qədər də fərqlənmədi.

Fərq bir onda oldu ki, o, Moskvaya yox, Kələkiyə qaçdı.

❖ ❖ ❖

- Xaricdən Ermənistanın təcavüzünə məruz qalan;
- Daxilində separatçılıq güclənən;
- İqtisadiyyatı bərhad günə düşən;

- Bir dövlət kimi mövcudluğu sual altında qalan.
Dövlət başçılarına ümidləri itən xalq nəzərlərini Naxçıvana dikmişdi.

Onu bu fəlakətdən yalnız xalqın sınammış oğlu, dünyəşöhrətli siyasətçi Heydər Əliyev xilas edə bilərdi.

Elə də oldu!

Xalqın çağırışına biganə qalmayan Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın xilaskarı kimi geriye döndü!

Ulu Öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısındakı xidmətlərinin sayı-hesabı yoxdur!

Ümummilli Liderimiz təkcə Azərbaycanı kaos və anarxiya burulğanından qurtarmadı, bir ölkə kimi məhvolmadan xilas etdi, müstəqilliyimizi əbədliliyə və dönməzliyə çevirdi...

Üstəlik Azərbaycanı dünyaya tanıtdı, Qarabağ həqiqətlərinin dünyaya olduğu kimi çatdırılmasına böyük töhfələr verdi, bir çox dövlətdə əlində çubuq, xəritə qarşısında dayanaraq erməni yalanlarını ifşa etdi!

Bütün bunlarla bəham, Azərbaycanın uğurlu gələcəyinin təmin olunması, xalqın həyat şəraitinin yüksəlməsi, iqtisadi tənəzzülə son qoyulması, qüdrətli dövlət qurulması üçün etibarlı siyasi kurs müəyyənləşdirdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın dünyaya inteqrasiya olunması, xalqın öz təbii sərvətlərindən bəhrələnməsi üçün zəruri addımlar da atdı.

- Azərbaycanın neft və qaz sərvətləri üzərində tam sərəncamçılığını təmin etdi.
- "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması-na nail oldu.
- BTC-yə həyat vəsiqəsi verərək Azərbaycan neftinin qeyri-ənənəvi marşrutla dünya bazarlarına çıxarılmasına şərait yaratdı.
- Yeni ordu quraraq ilk dəfə 22 yaşayış məntəqəsini düşməndən geri aldı.
- Ən nəhayət, layiqli siyasi varisini yetiştirərək yarımçıq qalmış işlərinin uğurla başa çatdırılmasının təməlini qoydu!

Bütün bunlardan sonra əbədiyyətə qovuşdu.

❖ ❖ ❖

2003-cü ildə xalqın böyük dəstəyi ilə dövlət başçısı seçilən cənab İlham Əliyev möhkəm təməl üzərində müstəqil Azərbaycan möhtəşəm binasını ucaltı

maqdan ötrü gərgin, geniş, çoxcəhətli və yorulmaz fəaliyyətə başladı.

Böyük dövlətçilik istedadına, strateji düşüncə qabiliyyətinə malik cənab İlham Əliyev bir çox istiqamət üzrə çalışmaqla qarşıya qoyduğu bütün hədəflərə çatdı!

ƏN ƏVVƏL:

- Daxili imkanlar hesabına yarımçıq qalmış transmilli layihələrin tikintisini başa çatdırdı, sonrakı mərhələdə daha da artıraraq genişləndirdi.
- Azərbaycanı dünyaya yeni imicdə - idman dövləti kimi də tanıtdı.
- Hücüm diplomatiyası tətbiq edərək beynəlxalq qurum və təşkilatlarda işi genişləndirdi.
- Ölkəni qaz qutığından, regionları elektrik enerjisi çatışmazlığından xilas etdi, qazlaşdırmanı 95 faizə çatdırdı.
- 116 yeni yaşayış kompleksi inşa etdirərək məcburi köçkünlərin həyat şəraitini əsaslı şəkildə yaxşılaşdırdı.
- Sahibkarlığın inkişafına münbit şərait yaratdı, regionların inkişafına dair dörd dövlət proqramı qəbul edərək uğurla həyata keçirdi.
- İşsizlik və yoxsulluğu 40-50 faizdən 4-5 faizədək endirdi.
- Yeni ordu quraraq onu ən müasir silahlarla təmin etdi.

Sadaladıqlarımız görülmənə nöhəng işlərin yalnız bir hissəsidir.

Cənab İlham Əliyev Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinin möhkəmlənməsi, beynəlxalq nüfuzunun yüksəlməsi, dünyada söz sahibinə çevrilməsi üçün dayanmadan çalışdı.

Əvvəlki uğurlara söykənərək yeni qələbələr təmin etdi!

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayındakı nitqində bu bərədə dedi:

"Ulu Öndərin siyasi xətti dəyişməz olaraq qalır.

Təbii ki, illər keçdikcə taktiki və hətta strateji məqsədlər də müəyyən dərəcədə dəyişir, amma ana xətt dəyişməz olaraq qalır. Müstəqillik, dövlətçilik, iqtisadi müstəqillik, güclü hərbi potensial və öz imkanlarımızdan maksimum istifadə etmə imkanları. Yəni yığcam formada bunu təsvir etmək üçün dediyim amillər, mənəcə, kifayətdir.

Bu siyasət 2003-cü ildən bu yana davam etdirilirdi, bu gün də davam etdirilir və bundan sonra da davam etdiriləcək. Bu

barədə çox danışmaq istəməzdim, hər şey göz önündədir. Bu gün Azərbaycan beynəlxalq müstəvidə böyük hörmətə layiq olan ölkədir. Bir çox tanınmış ekspertlər və təhlilçilər Azərbaycanı artıq orta güc dövləti sırasına daxil edirlər. Bunun da bir çox parametrləri var. Biz iqtisadi müstəqilliyi tam təmin etmişik. Bu gün beynəlxalq aləmin çox dəyərli üzvüyük, öz taleyimiz öz əlimizdədir".

❖ ❖ ❖

İlham Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Azərbaycanı dünyada məşhurlaşdırən və sevdirən bir sıra tədbirlər keçirildi.

- Mehriban xanım Əliyevanın təşkilatçılığı ilə baş tutan I Avropa Oyunları elə bir standartları müəyyənləşdirdi ki, bu gün də onu keçə bilən olmayıb.
- IV İslam Həmrəyliyi Oyunları müsəlman dünyasının bir araya gəlməsində mühüm rol oynadı.
- Dəfələrlə idmanın müxtəlif növləri üzrə keçirilən dünya, Avropa birinciliklərinə, beynəlxalq yarışlara evsahibliyi edən Azərbaycan yüksək nümunələr yaratdı.
- 77 min şəxsin qeydiyyatdan keçdiyi, 197 ölkə, 70 dövlət və hökumət başçısının iştirak etdiyi COP29 bir neçə vacib qərarın qəbul edilməsi ilə yadda qaldı.

İlham Əliyevin bir sıra beynəlxalq təşkilatlara uğurlu rəhbərliyi onun və dövlətimizin nüfuzunun əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlməsinə səbəb oldu.

Faktlara nəzər salaq:

- 2012-ci il may ayının 4-də Nyu-Yorkda Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasının yüksək səviyyəli iclası keçirilmişdir. İclasda Azərbaycanın təşəbbüsü ilə "Terror aktlarının beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə yaratdığı təhdidlər" mövzusunda müzakirələr aparılmışdır.

❖ ❖ ❖

- 2020-ci il mayın 4-də Qoşulmama Hərəkatının Sədri kimi Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və sədrliyi ilə Qoşulmama Hərəkatının Təmas Qrupu formatında videokonfrans vasitəsilə koronavirusla mübarizəyə həsr olunmuş "COVID-19-a qarşı birlikdəyik" mövzusunda Zirvə görüşü keçirilib.

❖ ❖ ❖

- 2020-ci il dekabrın 3-də Qoşulmama Hərəkatının Sədri kimi Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə (bu təşəbbüs 130-dan artıq dövlət tərəfindən dəstəklənmişdir) Nyu Yorkda BMT Baş Assambleyasının COVID-19 pandemiyası ilə mübarizəyə həsr edilmiş dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində xüsusi sessi-yası keçirilib.

Məhz Prezidentimizin Qoşulmama Hərəkatına uğurlu rəhbərliyinə və verdiyi töhfələrə görə onun bu quruma sədrliyinin müddəti yekdilliklə artırılmışdır.

❖ ❖ ❖

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) yaranmasında və fəaliyyətinin gücləndirilməsində də cənab İlham Əliyevin böyük xidmətləri vardır.

2009-cu ildə Naxçıvanda imzalanmış müqavilə ilə işə başlayan bu qurumun məqsədi türkdilli xalqlar arasında siyasi, mədəni və hərbi əlaqələrə nail olmaq idi.

Artıq TDT-nin gündəliyində duran məsələlər təkcə mədəni və humanitar məsələlər deyil, həm də strateji təhlükəsizlik, enerji siyasəti, texnologiya, nəqliyyat-logistika, kənd təsərrüfatı, kosmik tədqiqatlar və qlobal ticarət yolları üzərində nəzarət də vardır.

"Şimal-Cənub" və "Şərq-Qərb" nəqliyyat dəhlizlərində açar ölkə olan Azərbaycan artıq Orta dəhlizdə də öz statusunu və fəaliyyətini gücləndirir.

Azərbaycana yüksək beynəlxalq nüfuz qazandıran və onu Cənubi Qafqazda söz sahibinə, habelə orta güc dövlətinə çevirən mühüm hadisə isə öz gücü və imkanları hesabına 30 illik işğala son qoyması, Ermənistanı qarşısında diz çökdürərək ona kapitulyasiya aktını imzaladması oldu.

Daha sonra bir neçə hərbi əməliyyat keçirərək ərazi bütövlüyünü və dövlət suverenliyini də təmin etdi!

Bütün bu tam və qəti qələbədən sonra isə öz şərtlərini açıq şəkildə söyləməklə Ermənistanla sülh müqaviləsi bağlamaq təşəbbüsünü irəli sürdü.

Bu təşəbbüs 2025-ci ilin avqustunda Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti D.Trampın şahidliyi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Ermənistanın baş naziri N.Paşinyanın iştirakı ilə keçirilən görüşdə bir sıra mühüm sənədlərin imzalanması, sülh sazişinin layihəsinin paraflanması, Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutunun (TRIPP) yaradılması ilə bağlı razılıq gəlməsi ilə nəticələndi.

Yeri gəlmişkən dünyanın birnömrəli dövlətinin Prezidenti D.Trampın Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin fəaliyyətinə verdiyi yüksək qiyməti də xatırlatmaq istərdik:

- "Siz güclü və ağıllı insansınız".
 - "Siz böyük lidersiniz".
 - "Siz gözəl danışıq apararsınız".
- Məşhur atalar sözündə deyildiyi kimi: "Görünən dağa nə bələdçi".

❖ ❖ ❖

Tarix üçün 30 il çox qısa zamandır. Azərbaycan 30 ildən bir qədər artıq vaxtda əsrlərə bərabər yol qət etmişdir.
Bu yol qan, dağntı, anarxiya, tənəzzül, işğal və müharibədən keçərək son nəticədə dövlətimizi uğur və qələbəyə çatdırmışdır!

Bir zamanlar saya salınmayan, taleyi başqa dövlətlərdə və təşkilatlarda həll olunan Azərbaycan indi hamı ilə bərabər hüquqlu əlaqə və əməkdaşlıqlar qurur, öz sözünü ucadan söyləyərək mövqeyini tam və qəti şəkildə müdafiə edir.

- Azərbaycan zəngin təbii sərvətlərə sahibdir!
- Azərbaycan dünyanın 16 ölkəsinə qaz ixrac edir!
- Azərbaycan bir neçə transmilli layihəni öz imkanları hesabına reallaşdırabilmişdir.
- Azərbaycan həm də "dəmir yumruq" sahibidir!
- Heç bir dövlət son 80 ildə Azərbaycanın qələbəsinə bərabər qələbə qazanmamışdır!
- Heç bir dövlət başçısı müharibəni çox qısa bir müddətdə - cəmi 44 günə başa çatdırabilməmişdir!
- Heç bir dövlət tam qələbə qazandıqda məğlub etdiyi düşməni dərhal sülh əlini uzatmamışdır.

Azərbaycanı qələbədən-qələbəyə çatdıran, iqtisadi, siyasi, hərbi cəhətdən qüdrətli dövlətə, söz sahibinə çevirən onun müdrik, uzaqqörən və qətiyyətli rəhbəri cənab İlham Əliyev olmuşdur!

Biz hələ qələbələrin başlanğıcındayıq!
Xalq öz sevimli rəhbəri ilə birlikdə hələ çox zirvələr fəth edəcək, müstəqil Azərbaycan daim dünyada günəş kimi parlayacaqdır!

Bəxtiyar SADIQOV

Azərbaycanın nəhəng kinematoqrafiya layihələrindən birinin - "44" bədii filminin premyerası olub

Oktyabrın 12-də Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsində qəhrəmanlığına həsr olunan və gənclərin vətənpərvər ruhda yetişməsi, tarixi yaddaşın qorunub saxlanması məqsədi daşıyan "44" bədii filmi ictimaiyyətə təqdim olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, filmin təqdimat mərasimində Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyeva və Alyona Əliyeva iştirak ediblər.

Təqdimatdan əvvəl şəhidlərimizin əziz xatirəsi birdeqiqəlik sükutla yad edilib.

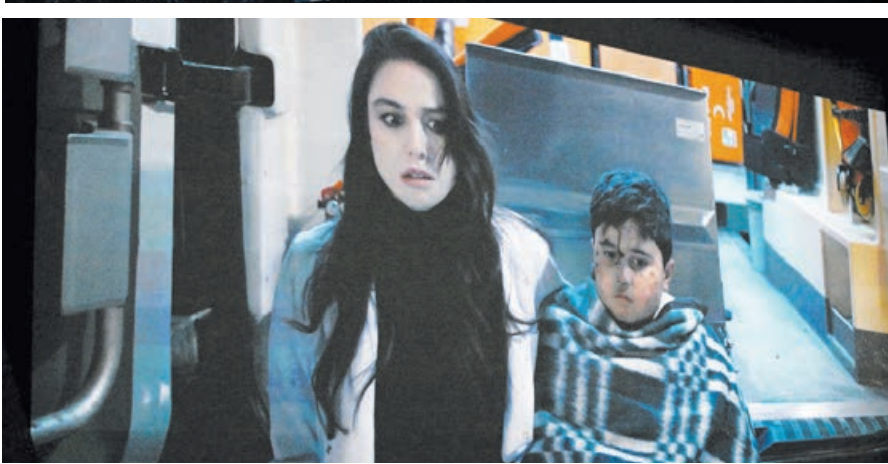
Daha sonra qonaqlar Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının Simfonik Orkestrinin və Azərbaycan Dövlət Xor Kapellasının ifasında "44" filminin saundtrekini dinləyiblər. Musiqinin yaratdığı təsirli ovqat ekranında Azərbaycan xalqının Zəfərə aparan yolunu əks etdirən sənədli xronika ilə müşayiət olub. Xronikada Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə dövrü, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin torpaqlarımızın azad olunmasına yönəlik siyasəti, bu siyasətin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilməsinə dair videomateriallar təqdim edilib.

"44" bədii filminin çəkiliş prosesi barədə statistik məlumatları əks etdirən videoqarx göstərildikdən sonra ekran əsəri nümayiş olub.

Film bir kursantın gözü ilə canlandırılan qəhrəmanlıq və məhəbbət dramıdır. Ekran əsərində əks olunan hadisələr xüsusi təyinatlıların təmsilində Vətənin müdafiəsi uğrunda ayağa qalxan bir nəslin ruhunu, iradəsini və fədakarlığını təəssüm etdirir. Səhifənin mərkəzində Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin zabiti Rəşad Xəlilov, Azərbaycanda çalışan türk həkim-ortoped Zeynab Özdemir və xüsusi əməliyyat qrupunun komandiri polkovnik Ramazan Kərimov dayanır. Sevgi və şəxsi sınaqlar xətti ilə paralel olaraq, filmə gərgin hərbi əməliyyatlar cərəyan edir. "44", sadəcə, müharibə haqqında film deyil. Bu ekran əsəri qəlbi Vətən sevgisi ilə döyünən, ümidini heç vaxt itirməyən və sona qədər torpaqlarının azadlığı uğrunda fədakarlıqla mübarizə aparan Azərbaycan xalqının hekayəsidir. "44" filmi Müzəffər Ali Baş Komandanın "dəmir yumruğu", xalqın birliyi və igid oğullarımızın qəhrəmanlığı ilə qazanılmış tarixi Zəfərin bədii salnaməsidir.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Kino Agentliyi və Bakı Media Mərkəzinin dəstəyi ilə ərsəyə gələn "44" bədii filmi istehsal miqyası, cəlb olunan mütəxəssislərin sayı, çəkiliş coğrafiyası, istifadə olunan texniki resursların həcmi və beynəlxalq əməkdaşlıq səviyyəsi baxımından Azərbaycanda son illərin ən böyük kinematoqrafik layihələrindəndir.

Filmin bədii rəhbəri Anar Ələkbərov, quruluşçu rejissorları İsmayıl Səfə

rəli, Maksim Smetana, ssenari müəllifləri Anar Ələkbərov, İsmayıl İman, prodüseri Orman Əliyev, quruluşçu operator Olexsandr Pozdnyakov, montaj rejissoru Elşad Rəhimov, bəstəkarı Ruslan Ağababəyev, səs rejissoru Teymur Kərimovdur.

Ekran əsəri ssenarinin işlənməsindən postprodakşn mərhələsinədək 5 il ərzində ərsəyə gəlib. Belə ki, bədii ssenari və rejissor ssenarisinin yazılması 2 il, çəkilişlərə hazırlıq işlərinə 1 il, çəkilişlər 14 ay, postprodakşn işləri isə 1 il davam edib. Filmin daimi yaradıcı, aktyor və inzibati heyəti 455 nəfərdən ibarət olub. Hərçilərlər, kütləvi səhnələrin iştirakçıları, epizodik rolları canlandıran aktyorlar, cəlb olunan mütəxəssislər nəzərə alındıqda isə layihə iştirakçıları 1143 aktyor, həmçinin kütləvi səhnələrdə iştirak edən 2500 hərbi, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin 42 döyüşçüsü, əsas rollarda 32 aktyor, epizodik rollarda 1143 aktyor, həmçinin kütləvi səhnələrdə iştirak edən 2000-dək heyət iştirak edib. Aktyorlar sırasında eyni zamanda Vətən müharibəsi iştirakçıları var.

Filmə Azərbaycanlı aktyorlarla yanaşı, Türkiyənin tanınmış aktrisası Özge Gürel də rol alıb. Çəkilişlərdən əvvəl aktyor heyəti Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin təlim-məşq bazasında hərbi taktiki hazırlıq keçib. Filmə ordumuzun bütün qoşun və qüvvə növləri iştirak edib.

Ekran əsərinin çəkilişləri Bakı, Abşeron, Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Goranboy, Gəncə, Xocalı, Xocavənd, Xızı, Lerik və Şuşada aparılıb. Ümumilikdə isə çəkilişlər 130-dan çox məkanı əhatə edib.

Filmin istehsalında 150-dən çox hərbi texnika, aviasiya, avtomobil, silah və xüsusi təyinatlı avadanlıqlardan istifadə olub. Çəkilişlərə tanklar, piyadaların döyüş maşınları, reaktiv yayılma sistemləri, artilleriya sistemləri, döyüş helikopterləri, pilotsuz uçuş aparatları, mühəndis texnikası və zirehli avtomobillər, həmçinin atıcı silahlar, pulemyotlar, snayper tüfəngləri, qumbaraatanlar, tank oleyhinə raket kompleksləri və minaatanlar cəlb edilib. Genişmiqyaslı döyüş səhnələrinin real canlandırılması üçün müxtəlif növ 300 min təlim və döyüş patronu, yüzlərlə təlim

sursatı, eləcə də xeyli miqdarda pirotexnika, tüstü effektləri, partlayıcı maddələr və xüsusi kaskadyor avadanlıqlarından istifadə olub.

112 saatlıq çəkiliş materiallarının montajı 1 il davam edib və nəticədə 2 saat 38 dəqiqəlik film ərsəyə gəlib.

Layihənin reallaşmasına müxtəlif mərhələlərdə beynəlxalq mütəxəssislər də cəlb olub. Kaskadyorluq, türk səhnələrinin quruluşu, pirotexniki effektlər, çəkiliş meydançasında səs yazılışı, operator dəstəyi, qrim işləri, musiqinin yazılışı, səs miksi, səs dizaynı, kompüter qrafikasının yaradılması, rəng korreksiyası və görüntünün yekun emalı, eləcə də premyera nümayişi üçün texniki avadanlıqların təchizatı 13 ölkədən - ABŞ, Almaniya, Avstriya, Belarus, Böyük Britaniya, Gürcüstan, İran, Qazaxıstan, Polşa, Rusiya, Türkiyə, Ukrayna və Estoniyadan olan mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilib. Filmin kompüter qrafikası işləri ukraynalı mütəxəssislərlə birgə Estoniyanın 3D qrafika, kompüter animasiyası və vizual effektlər üzrə ixtisaslaşmış "UMP" studiyasında aparılıb və heç bir süni intellekt məhsulundan istifadə olunmayıb.

Filmin postprodakşn mərhələsi, rəng korreksiyası, rəqəmsal görüntü emalı və masterinq işləri Polşanın bu sahədə ixtisaslaşmış "Dolby Vision" sertifikatlı "FixaFilm" studiyasında reallaşıb.

Ekran əsərinin istehsalı zamanı əlçatanlığın təmin olunmasına xüsusi diqqət yetirilib və müasir texnologiyaların tətbiqi ilə görmə imkanları məhdud tamaşaçılar üçün filmin tifloşərhli versiyası hazırlanıb.

Filmin premyerası üçün Almaniya-Avstriya birgə şirkəti olan "Lang AG"-dən müasir ixtisaslaşmış proyeksiya ekranı alınıb, Almaniyanın "BIG cinema" şirkətindən isə DCP formatında filmlərin nümayişini dəstəkləyən sistemi olan müasir texnologiyalı kinoproyektor icarəyə götürülüb. Bu texnologiya belə miqyasda bədii filmin yüksək keyfiyyətdə nümayişi üçün Azərbaycanda ilk dəfə istifadə olub. Nümayiş zamanı həmçinin yüksək səs keyfiyyəti yaradan müasir sistemlər tətbiq edilib.

Ekran əsərinin premyerası münasibətilə çəkiliş prosesini, arxiv materiallarını, yaradıcı komandanın işini əks etdirən fotolar və məlumatlardan ibarət nəşr, eləcə də məhdud sayda xatirə hədiyyə dəstləri hazırlanıb.

Filmin təqdimatından sonra şəhid ailələri, İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları, həmçinin yaradıcı və texniki heyət səhnəyə dəvət olub, çıxış ediblər.

"44" bədii filminin beynəlxalq səviyyədə tanıtılması məqsədilə gələcəkdə xarici ölkələrdə nümayişi, eləcə də kinofestivallarda iştirakı nəzərdə tutulur.

Film oktyabrın 15-dən ölkə kinoteatrlarında nümayiş olunaçaq.

"44" bədii filmi ilə bağlı mətbuat konfransı təşkil olunub

Oktyabrın 12-də Heydər Əliyev Mərkəzində "44" bədii filminin nümayişindən əvvəl mətbuat konfransı təşkil olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfransda media nümayəndələrinin suallarını filmin yaradıcı və texniki heyətinin üzvləri cavablandırıblar.

Əvvəlcə filmin treyleri nümayiş etdirilib.

Filmin bədii rəhbəri Anar Ələkbərov 44 günlük Vətən müharibəsinin Azərbaycan tarixində mühüm iz qoyduğunu bildirib. O, Azərbaycan xalqının öz əsgərinə və Ali Baş Komandanına inandığını vurğulayıb, bu mövzuya müraciət etmək imkanı yaratdığına görə Ali Baş Komandana təşəkkürünü bildirib. Qeyd edib ki, layihə üzərində böyük həssaslıqla çalışıblar və media nümayəndələri hər zaman onların yanında olub.

Ekran əsərinin quruluşçu rejissorları İsmayıl Səfərlə və Maksim Smetana filmin böyük məsuliyyət daşıdığını diqqətə çatdırıblar. Onların sözlərinə görə, ekran əsəri şəhidlərimiz və qazilərimiz qarşısında məsuliyyətin ifadəsidir. Filmin əsas motivini isə Vətənə sevgi təşkil edir.

Filmin prodüseri Orman Əliyev "44" bədii filminin gələcəkdə daha çox beynəlxalq platformada nümayişi və beynəlxalq festivallarda iştirakı üçün çalışacaqlarını bildirib. O, 30 ildən çox müddətdə hər bir azərbaycanlının bu qələbəni gözlədiyini və belə bir mövzuya müraciət etməyin böyük məsuliyyət tələb etdiyini vurğulayıb. Layihənin beynəlxalq xarakter daşıdığını, filmə xarici ölkələrin nümayəndələrinin də iştirak etdiyini diqqətə çatdırıb.

"15 ilə yaxındır fəaliyyət göstərən Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyeva kino sahəsinə xüsusi diqqət göstərir. Mərkəz müasir texniki bazaya malikdir. Layihənin müxtəlif mərhələlərinə beynəlxalq mütəxəssislər də cəlb olub.

Filmin kaskadyorluğu və türk səhnələrinin quruluşu, pirotexniki effektlər, çəkiliş meydançasında səs yazılışı, operator dəstəyi, qrim işləri, musiqinin yazılışı, səs miksi və səs dizaynı, kompüter qrafikasının yaradılması, rəng korreksiyası və görüntünün yekun emalı, eləcə də premyera nümayişi üçün texniki avadanlıqların təchizatı 13 ölkədən - ABŞ, Almaniya, Avstriya, Belarus, Böyük Britaniya, Gürcüstan, İran, Qazaxıstan, Polşa, Rusiya, Türkiyə, Ukrayna və Estoniyadan olan mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilib", - deyər O.Əliyev əlavə edib.

Azərbaycanda çalışan türk həkim-ortoped Zeynab Özdemir obrazını canlandıran Türkiyənin tanınmış aktrisası Özge Gürel çəkiliş meydançasındakı təəssüratlarını bölüşüb.

O, real hadisələrə əsaslanan filmə yer almağın böyük məsuliyyət olduğunu vurğulayıb.

"Bir xalq yaşadığı ağrıları, mübarizəsini və bu mübarizənin sonunda qazandığı qələbəni ekran vasitəsilə çatdırmaq həm məsuliyyətli, həm də duyğusal baxımdan əhəmiyyətli təcrübədir. Çəkilişlər zamanı özümü sanki doğma evimdə, dost məclisindəki kimi hiss etdim. Proses həyəcan və xoşbəxtlik içində keçib. Bu filmin bir parçası olmaqdan məmnunam", - deyər aktrisa əlavə edib.

Xalq artisti Mehriban Zeki 44 gün ərzində baş verən hadisələrin hər birimizin xatirəsində yaşadığını bildirib. O, həmin dövrün duyğu və emosiyalarını yenidən canlandırmanın həssas və məsuliyyətli iş olduğunu qeyd edib.

"Aktyor kimi özüm də hiss edirdim ki, burada kamera qarşısında, sadəcə, aktyor oynayırmı yoxdur. Çünki 44 günlük müharibə dövründə söhbət oyunundan getmirdi. Bu, həyatın özü idi. Həmin həyatı yaşayan, canları bahasına qələbəmizi təmin edən şəhidlərimiz var. Müharibədə iştirak edən, döyüşən qazilərimiz var. Bütün bu prosesə rəhbərlik edən, hərbi təcrübəsi və qətiyyətli siyasəti ilə ölkəmizi qələbəyə aparan Ali Baş Komandanımız, Prezidentimiz var. Ona görə də düşünürəm ki, bu filmə ənənəvi aktyor oynadığından, xüsusi texnikalardan istifadə etmək doğru olmazdı. Burada əsas olan reallıq, səmimiyyət və yaşanmış hadisələrin həqiqətini təməlsiz şəkildə çatdırmaqdır", - deyər M.Zeki bildirib.

Xalq artisti Qurban İsmayilov filmə rola təsdiqləndikdən sonra obrazı daha dərinləndirərək emosional hazırlıq keçmək üçün çoxsay-

lı videolara baxdığını deyib: "Aktyorluq sənətində emosional yaddaş mühüm rol oynayır. Aktyor dramatik səhnələri canlandırarkən həyatında baş vermiş hadisələri xatırlayaaraq obrazın duyğularını daha inandırıcı şəkildə çatdırmağa çalışır".

Filmə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin zabiti Rəşad Xəlilov obrazını canlandıran İbrahim Çingiz xarici filmlərdə, adətən, kişi obrazının ön çəhbədə döyüşdüyünü, bu ekran əsərində isə hər iki obrazın müharibədə iştirak edən döyüşçülər olduğunu bildirib. Onun sözlərinə görə, obrazlar insanlığı və vətəndaşlıq borcunu ön planda tutduqları üçün digərlərindən fərqlənirlər.

Filmin ssenari müəlliflərindən biri İsmayıl İman ekran əsərinin tərbiyyəvi məqsədlər daşıdığını bildirib. O, dialoqların səsləndirilməsinə də xüsusi diqqət yetirildiyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, əsas məqsəd filmi gələcək nəsillərə ötürmək və geniş auditoriyaya çatdırmaqdır.

Xüsusi əməliyyat qrupunun komandiri, polkovnik Ramazan Kərimov obrazını canlandıran İlqar Musayev bir neçə hərbi filmə rol aldığını bildirib. O, "44" filminin ərsəyə gəlməsi üçün böyük zəhmət çəkildiyini, çəkilişlər zamanı hava şəraitinin yaratdığı çətinliklərlə qarşılaşdıqlarını diqqətə çatdırıb.

Filmin montaj rejissoru Elşad Rəhimov, bəstəkarı Ruslan Ağababəyev, musiqi prodüseri Vüqar Camalzadə və icraçı prodüser Fərid Əhmədov ekran əsərinin ərsəyə gəlməsi prosesindən, filmin texniki və yaradıcı hollarından, musiqi və montaj işinin ümumi atmosferin yaradılmasındakı rolundan danışılıb.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mətbuat xidmətinin açıqlaması

Türkiyə Respublikası Prezidentinin baş müşaviri Oktay Saral, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasından (AKP) olan millət vəkilləri tərəfindən Azərbaycanla bağlı səsləndirilmiş fikirlərlə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Mətbuat xidməti aşağıdakıları bildirir:

Uzun müddətdir ki, Türkiyənin bir sıra media orqanlarında və sosial media platformalarında, o cümlədən AKP iqtidarına yaxınlığı ilə tanınan informasiya resurslarında Azərbaycan haqqında həqiqətə uyğun olmayan, qərəzli, böhtan və iftira xarakterli məlumatların yayılması müşahidə edilir.

Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ədalət və İnkişaf Partiyası arasında mövcud olan tərəfdaşlıq münasibətlərini, eləcə də Azərbaycan və Türkiyə xalqlarını birləşdirən tarixi qardaşlıq və dostluq bağlarını nəzərə alaraq, indiyədək bu cür hallara münasibətdə təmkin nümayiş etdirmişik. Məqsədimiz ayrı-ayrı dairələrin məsuliyyətsiz davranışlarının dövlətlərimiz və

xalqlarımız arasındakı münasibətlərə mənfi təsir göstərməsinə imkan verməmək olmuşdur.

Lakin son dövrlərdə Azərbaycana qarşı yönəlmış bu informasiya kampaniyasının daha aqressiv, sistemli və açıq böhtan xarakteri alması, xüsusilə də Türkiyə Prezidentinin baş müşaviri statusunu daşıyan şəxsın, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasından olan millət vəkillərinin belə bir kampaniyaya qoşulması məsələyə açıq münasibət bildirməyimizi zəruri edir.

İlk növbədə Azərbaycan-İsrail münasibətlərinin məqsədli şəkildə təhrif olunması, bu əlaqələrə guya müstəsna xarakter verilməsi və bundan Azərbaycan əleyhinə siyasi ittihamlar irəli sürülməsi cəhdlərini qətiyyətlə rədd edirik. Azərbaycan Respublikası İsrailə beynəlxalq hüquq normalarına və qarşılıqlı maraqlara əsaslanan normal dövlətlər-arası münasibətlərə malikdir.

Azərbaycanın Fələstin məsələsində mövqeyi isə ardıcıl, aydın və prinsipialdır. Ölkəmiz Fələstin xalqının qanuni hüquqlarını daim dəstəkləmiş, Fələstinə maliyyə və humanitar yardımlar göstərmişdir. Fələstin Prezidenti Mahmud Abbas və Baş nazir Məhəmməd Mus-

tafa müxtəlif vaxtlarda Azərbaycanda səfərdə olmuşlar. Fələstin Dövlətinin Azərbaycandakı səfirliyinin fəaliyyəti də Azərbaycan dövlətinin maliyyə dəstəyi ilə təmin olunur.

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə ən yüksək beynəlxalq tribunalardan bəyan etmişdir ki, Azərbaycan Fələstin məsələsinin beynəlxalq hüquq və BMT-nin müvafiq qətnamələri əsasında, Şərqi Qüdsün Fələstin Dövlətinin paytaxtı olması şərtlə "iki dövlət" prinsipi əsasında həllini dəstəkləyir. Azərbaycanın Qəzzada baş verən hadisələrlə bağlı mövqeyi də humanitar dəyərlərə, mülki əhalinin müdafiəsinə və beynəlxalq hüquqa əsaslanır.

Azərbaycanın islam dünyası ilə münasibətləri də hər hansı siyasi konyunkturadan deyil, qarşılıqlı hörmət, bərabərlik və həmrəylik prinsiplərindən qaynaqlanır. Ölkəmizin islam həmrəyliyi üçün gücləndirilməsinə verdiyi töhfələr müsəlman dövlətləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. 2027-ci ildə Azərbaycanda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının növbəti Zirvə görüşünün keçirilməsinin nəzərdə tutulması da ölkəmizə göstərilən beynəlxalq etimadın ifadəsidir.

Bu xüsusda xatırlatmaq istərdik ki, islamın təməl prinsipləri sırasında ədalət, bərabərlik, qarşılıqlı hörmət və həmrəylik mühüm yer tutur. İslam dünyasında heç bir dövlətin digər müsəlman xalqlarına öz iradəsini dikte etmək, onların daxili işlərinə müdaxilə etmək və ya özünü digərlərindən üstün mövqedə görmək hüququ yoxdur. Müsəlman dünyasının birliyinə xidmət etmək iddiası hegemonluq meyilləri ilə deyil, bərabərhüquqlu əməkdaşlıq və qarşılıqlı ehtiramla təsdiq olunmalıdır.

Azərbaycan xalqı tarixən imperiəlizmə, müstəmləkəçiliyə və neokolonial yanaşmalara qarşı çıxmış-

dır. Bu prinsipial mövqe bu gün də dəyişməz olaraq qalır.

Türkiyə Prezidentinin baş müşaviri Oktay Saralın, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasından olan millət vəkillərinin məsələnin mahiyyətini, Azərbaycanın konstitusion quruluşunu və ölkəmizdə dini etiqad azadlığının hüquqi əsaslarını nəzərə almadan populist və məsuliyyətsiz açıqlama verməsi ciddi təəssüf doğurur. Belə açıqlamalar Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətlərinin ruhuna ziddir və ictimai müstəvidə süni gərginlik yaratmağa xidmət edə bilər.

Azərbaycan xalqı öz milli-mənəvi və dini dəyərlərinə tarix boyu böyük hörmətlə yanaşmışdır. Ölkəmizdə dini etiqad azadlığı Konstitusiya ilə təmin olunur. Azərbaycan dövləti bütün dinlərin nümayəndələrinə bərabər münasibət göstərir və dini müxtəlifliyi cəmiyyətimizin zənginliyi hesab edir.

Təhsil sahəsində təbii olunan qaydalar isə bərabərlik, dünyəvilik, qanunun aliliyi və bütün vətəndaşlar üçün bərabər imkanların təmin edilməsi prinsiplərinə əsaslanır. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əsasən, Azərbaycan dünyəvi dövlətdir. Bu prinsip Tür-

kiyə Respublikasının Konstitusiyasında da təsbit olunmuşdur. Buna görə də Azərbaycanın dünyəvi dövlət quruluşunun və təhsil siyasətinin siyasi manipulyasiya predmetinə çevrilməsi qəbul edilməzdir.

Türkiyənin özündə dini və dünyəvi dəyərlər ətrafında aparılan siyasi müzakirələr cəmiyyətdə qütbləşməni dərinləşdirir. Hesab edirik ki, baş örtüyü kimi həssas məsələlərdən siyasi manipulyasiya və bölcülük vasitəsi kimi istifadə edilməsi nə Türkiyə xalqının birliyinə, nə də ümumilikdə müsəlman dünyasının həmrəyliyinə xidmət edir. Bu qəbildən olan məsələlərdən Azərbaycanla qarşı siyasi təzyiq vasitəsi kimi istifadə olunması isə xüsusilə yolverilməzdir. AKP iqtidarını bu zərərli siyasətdən çəkinməyə çağırırıq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin şəxsiyyətinə qarşı ayrı-ayrı informasiya resurslarında səsləndirilən təhqir, böhtan və iftira xarakterli fikirlər də Azərbaycan ictimaiyyətində haqlı hiddət doğurur.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi "Bir millət, iki dövlət" prinsipi Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin mənəvi

və siyasi təməlini təşkil edir. Lakin bu tarixi ifadənin mahiyyətinin təhrif edilməsinə yol vermək olmaz. Burada söhbət məhz bir millətdən və iki müstəqil dövlətdən gedir. Bu prinsip heç bir halda bir dövlətin digərinin daxili işlərinə müdaxilə etməsinə, öz siyasi və ideoloji yanaşmalarını digərinə qəbul etdirməsinə əsas vermir.

Azərbaycan xalqı əsrlər boyu müstəqillik arzusu ilə yaşamış, öz dövlətçiliyini bərpa etmiş və bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil daxili və xarici siyasət həyata keçirən suveren dövlətdə yaşayır.

Yeni Azərbaycan Partiyası hesab edir ki, Ədalət və İnkişaf Partiyasının təmsilçiləri, xüsusilə də yüksək dövlət vəzifələri daşıyan şəxslər açıqlamalarında siyasi məsuliyyəti nümayiş etdirməli, Azərbaycan Respublikasının suverenliyinə, konstitusion quruluşuna və daxili işlərinə hörmətlə yanaşmalıdırlar.

Ümid edirik ki, Türkiyənin müvafiq siyasi dairələri bu cür məsuliyyətsiz açıqlamalardan düzgün nəticə çıxaracaq, Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinə zərər verə biləcək addımlardan çəkinəcəklər.

ABŞ Konqresinin "erməni hərbi əsirlər" ritorikası siyasi manipulyasiya xarakteri daşıyır

ABŞ Konqresinin bəzi üzvlərinin növbəti dəfə "erməni hərbi əsirlər" və ya "siyasi məhbuslar" ritorikası ilə çıxış etməsi və tərəfimizdən - Milli Məclisin deputatları və qeyri-hökumət təşkilatları nümayəndələrinin birgə imzası ilə ünvanlanmış dolğun cavab məktubu Cənubi Qafqazda formalaşan yeni geostrateji reallıqlar fonunda Qərbdəki bəzi siyasi dairələrin ikili standartlar siyasətini bir daha çılpalığı ilə üzə çıxarır.

Vaşinqton Sammitindən sonra Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişinin paraflanması, delimitasiya və demarkasiya mexanizmlərinin işə düşməsi, eləcə də regionda kommunikasiyaların bərpası istiqamətində atılan tarixi addımlar fonunda ABŞ Konqresindən bu cür qərəzli təzislərin dövrüyyəyə buraxılması təsadüfi xarakter daşıyır. Burada əsas məqsəd beynəlxalq hüquq normalarını və suveren dövlətin yurisdiksiyasını təhrif etməklə, transmilli erməni lobbisinin siyasi konyunkturasına xidmət etmək və Bakı ilə İrəvan arasında vasitəçisiz, birbaşa ikitərəfli dialoq müstəvisində əldə olunan dinamiki irəliləyişi ləngitməkdir.

Milli Məclisin deputatı Bəhruz MƏHƏRRƏMOV qəzetimizə açıqlamasında deyib ki, konqresmenlərin məktubunda işlədilən ifadələr beynəlxalq hüququn təməl prinsipləri, o cümlədən suveren bərabərlik, dövlətlərin daxili işlərinə qarışmamaq və milli məhkəmə yurisdiksiyasına hörmət prinsipləri ilə köklü ziddiyyət təşkil edir: "Məsələnin hüquqi müstəvidə təhlili göstərir ki, Vaşinqtondakı müəyyən siyasi dairələr tərəfindən "siyasi və hərbi liderlər" kimi pərdələnməyə çalışılan şəxslər, əslində, Azərbaycanın suveren ərazilərində otuz ilə yaxın müddətdə mövcud olmuş qanunsuz xunta rejiminin rəhbərliyində təmsil olunmuş, sülh və bəşəriyyət əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, terrorçuluq və etnik təmizləmə əməllərində birbaşa iştirak etmiş təqsirləndirilən şəxslərdir. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinə və beynəlxalq cinayət hüququnun presedentlərinə uyğun olaraq, milli ərazidə törədilmiş ağır cinayətlərə görə məsuliyyət daşıyan şəxslərin mühakimə olunması dövlətin müstəsna suveren hüququdur. Beynəlxalq humanitar hüququn, xüsusən 1949-cu il Cenevrə konvensiyalarının müddəalarına əsasən, müharibə cinayətləri və terror əməlləri törətməkdə şübhəli bilinən şəxslər "hərbi əsir" statusuna malik ola bilməzlər. Bu şəxslər universal yurisdiksiyanın və milli cinayət-cəza hüququnun təsiri altında ədalətli məhkəmə araşdırmasına

cəlb olunublar, onların müdafiə hüquqları, prosesual təminatları tam şəkildə ödənilib, sübutlar və şahid ifadələri məhkəmə tərəfindən araşdıraraq hüquqi qiymətini alıbdır. Buna görə də konqresin məhkəmə hökmlərini siyasiləşdirmək cəhdi açıq və qərəzli şəkildə Azərbaycanın məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinə və suverenliyinə müdaxilə cəhdidir".

Deputat qeyd edib ki, politoloji baxımdan isə zaman-zaman eyni mövzunun gündəmə gətirilməsinin arxasında bir neçə strateji hədəf dayanır. İlk növbədə ABŞ-dəki daxili siyasi mübarizə və erməni diaspor təşkilatlarının maliyyə-siyasi dəstəyini qazanmaq istəyi konqres üzvlərini obyektiv reallıqları təhrif etməyə təhrik edir. İkincisi, Cənubi Qafqazda əldə olunan tarixi sülh imkanlarını, xüsusilə "Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sülhün və dövlətlər-arası münasibətlərin qurulması haqqında" Sazişin paraflanması və regional nəqliyyat-kommunikasiya layihələrinin reallaşması ilə yaranan yeni geoitqisadi konyunkturanı həzm edə bilməyən xarici mərkəzlər və imperialist məqsədlər hədəfləyən dairələr humanitar məsələləri maneəvə təzyiq rıçağına çevirməyə çalışırlar. "Təxminən 241 kvadratkilometr ərazinin guya Azərbaycandan tərəfindən "işğal edildiyi" bərədə verilən birtərəfli qiymətləndirmələr də delimitasiya və demarkasiya kimi sırf ikitərəfli texniki-hüquqi prosedura konardan qanunsuz müdaxilə etmək, notisiəni əvvəlcədən dikte etmək cəhdidir. Məlumdur ki, beynəlxalq hüquqda sərhədlərin müəyyənləşdirilməsi prosesi üçüncü tərəflərin subyektiv siyasi bəyanatları ilə deyil, dövlətlərin qarşılıqlı razılığı və tarixi-hüquqi sənədlər əsasında həyata keçirilən ikitərəfli komissiyaların fəaliyyəti tərkibində tənzimlənir", - deyərək əlavə edib.

O diqqətə çatdırıb ki, Milli Məclisin və QHT-lərin konqresmenlərə cavab məktubunda təmkinlə, lakin prinsipiallıqla xatırladıldığı kimi, əsl humanitar fəlakət və beynəlxalq hüquq pozuntusu otuzillik işğal döv-

ründə Azərbaycan xalqına qarşı törədilib. Otuz ildən artıq müddətdə BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsini nümayişkarənə şəkildə pozan, bir milyondan çox azərbaycanlı etnik təmizləməyə məruz qoyan, 4010 soydaşımızın taleyini qeyri-müəyyən saxlayan və işğaldan azad edilmiş torpaqları 1,5 milyondan çox mina ilə çirkəndirərək faktiki olaraq mina terroru həyata keçirən Ermənistanla qarşı Konqresin susqunluğu dərin mənəvi və hüquqi paradoksdur. Əgər ABŞ Konqresi, doğrudan da, universal humanitar dəyərlərə və mədəni irsin qorunmasına sadıqdırsa, diqqətini kütəli məzar yerlərinin müəyyənləşdirilməsinə, minatəmizləmə fəaliyyətinə və Ermənistanda, eləcə də keçmiş işğal olunmuş ərazilərdə dağıdılmış Azərbaycan dini-mədəni irsinin bərpasına yönəltməlidir.

B.Məhərrəmov vurğulayıb ki, ABŞ-nin Azərbaycanla strateji tərəfdaşlıq imkanlarını məhdudlaşdırmaq və köhnəlmis soyuq müharibə dövrünün rudimenti sayılan "Azadlığa Dəstək Aktı"na 907-ci düzəliş qüvvədə saxlanılması və ya şərtləndirilməsi də sülh prosesinə destruktiv təsir göstərən amillərdəndir: "Konqres bu maddənin tam ləğvi ilə Cənubi Qafqazda davamlı sülhə, regional reinteqrasiyaya və Vaşinqton Sammitinin ruhuna uyğun olaraq iki ölkə arasında yeni tərəfdaşlıq mərhələsinin başlanmasına real töhfə verə bilər. Bu baxımdan konqresdəki müəyyən qrupların erməni hərbi cinayətkarlarını gündəmə gətirmək cəhdləri hüquqi əsasdan məhrumdur, sırf siyasi manipulyasiya xarakteri daşıyır və Azərbaycanın suveren yurisdiksiyası, milli təhlükəsizliyi və qətiyyəti sülh gündəliyi qarşısında heç bir hüquqi və ya siyasi təsir gücünə malik deyildir".

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Sülhü hədəf alan bütün təxribat cəhdləri iflasa məhkumdur

Erməni lobbisinin diktəsi ilə hərəkət edən dairələrin ölkəmiz əleyhinə çirkin kampaniyaları uğursuzluğa düşər olacaq

Azərbaycan və Ermənistan arasında dayanıqlı sülhün bərqərar olunması istiqamətində atılan addımlar fonunda xaricdəki bəzi dairələrin qərəzli və təxribat xarakterli cəhdləri səngimək bilirm. Erməni lobbisinin və diaspor təşkilatlarının, Amerikanın Erməni Milli Komitəsinin (ANCA) birbaşa diktəsi ilə fəaliyyət göstərən bir qrup konqresmenin oktyabrın 5-də Dövlət katibi Marko Rubioya ünvanladığı müraciət ölkəmiz əleyhinə növbəti çirkin kampaniyanın təzahürüdür. Sülh prosesinə açıq-aşkar zərbə vurmaq niyyəti güdən bu müraciətin detallarına nəzər saldıqda anti-Azərbaycan şəbəkəsinin əsl məqsədi aydın şəkildə üzə çıxır.

Müraciətdə yer alan iddialar həqiqətdən uzaq, faktların təhrif edilməsinə əsaslanan müddəalardan ibarətdir. Sənəddə Bakıda "erməni əsirlərin qanunsuz saxlanması", "xristian-erməni irsinin məhv edilməsi" və "Ermənistan torpaqlarının işğal olunması" kimi əsassız ittihamlar da yer alıb. Halbuki Bakıda layiq olduqları cəzayı çəkməyən erməni məhbuslar iddia edildiyi kimi "siyasi və hərbi liderlər" yox, Azərbaycanın suveren ərazisində qanunsuz separatçı rejimdə təmsil olunmuş, onları himayə etmiş, mülki əhaliyə qarşı müharibə cinayətləri törətmiş şəxslərdir. Onların məhkəmə prosesləri bütün beynəlxalq hüquqi standartlara, müdafiə hüquqlarına və şəffaf sübutlara söykənərək həyata keçirilib.

Bununla yanaşı, Azərbaycanın guya "qonşu ölkə ərazisini işğal etməsi" ittihamı ikitərəfli delimitasiya və demarkasiya prosesinin mahiyyətinə kölgə salmaq niyyəti güdür. Halbuki Bakı Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını daim bəyan edən və sərhədlərin dəqiqləşdirilməsi yalnız ikitərəfli dialoq müstəvisində həyata keçirilir. Bu mənada konqresmenlərin reallıqdan uzaq bu cür iddiaları iki dövlət arasında qarşılıqlı etimadın möhkəmlənməsinə deyil, regionda yenidən gərginliyin kövrəklənməsinə xidmət edir.

ABŞ Konqresinin qərəzli və təxribatçı addımı cavabsız qalmayıb. Milli Məclisin deputatları, eləcə də vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri amerikalı qanunvericilərə etiraz məktubu ünvanlayaraq tarixi və hüquqi reallıqları onların diqqətinə çatdırıblar. Qeyd olunub ki, Azərbaycan otuz ildən artıq müddətdə torpaqlarının 20 faizinin işğaldan azad edilməsi, 20 mindən çox soydaşımız qətlə yetirilib, 1 milyondan çox insan didərgin düşüb və 4010 nəfərin taleyi hələ də naməlumdur.

Xocalı soyqırımı kimi dəhşətli faciələri yaşayan bir xalqın hüquqlarını gözdəri edərək, təcavüzkarı "məsum" göstərmək mənəvi və siyasi riyakarlıqdır.

Mədəni irs məsələsində birtərəfli mövqe tutan konqresmenlər otuzillik işğal dövründə Ermənistanda və keçmiş işğal olunmuş torpaqlarımızda Azərbaycanın yüzlərlə məscidinin, ziyarətgahının və qəbiristanlığının vəhşicəsinə yerlə yeksan edilməsini görməzdən gəliblər.

Bu gün regionun qarşısında duran ən böyük problemlərdən biri minlərlə erməni qanunsuz qalmıdır. Keçmiş işğal zonalarının 13 faizində basdırılmış 1,5 milyona yaxın mina və sursat 2020-ci ildən bəri 440-dan çox insanımızın həyatına və sağlamlığına qəsd edib. Mina təhlükəsi eyni zamanda insanların doğma yurdlarına qayıdışını da ləngidir. O baxımdan konqresmenlərin saxta ittihamlar irəli sürmək əvəzinə, humanitar mi-

niyyəti dövründə atılmış konstruktiv addımlara açıq-aşkar kölgə salmaq məqsədi daşıyır. Məlum olduğu kimi, 2025-ci ilin avqustunda Vaşinqtonda Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin tarixi görüşü zamanı məhz Ağ Ev tərəfindən bu məhdudiyyətlərin qüvvəsi dayandırılıb və 2026-cı ilin iyulunda prosesin davam etdiriləcəyi bəyan olunub. Lakin ermənipərəst konqresmenlər əldə olunmuş diplomatik irəliləyişlərə zərbə vurmağa çalışırlar.

Ən mühüm məsələ odur ki, bütün ədalətsizliklərə və ağırlı keçmişə baxmayaraq, rəsmi Bakı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə regionda davamlı sülhün və tərəqqinin tərəfdarı kimi çıxış edir. Azərbaycanın təşəbbüsü ilə təməli qoyulan sülh prosesi 2025-ci ilin avqustunda Vaşinqton Sammitində Prezident Donald Trampın şahidliyi ilə imzalanmış Birgə Bəyannamə və sülh sazişinin paraflanması regional

inteqrasiyaya böyük tökan verib. Bununla yanaşı, Azərbaycanın neft məhsullarının Ermənistanı ixracı başlanıb, TRIPP kimi nəqliyyat layihəsi bütün Cənubi Qafqaza iqtisadi canlanma vəd edir. Belə bir məqamda "Azadlığa Dəstək Aktı"nın 907-ci düzəlişi tamamilə ləğv edilməlidir. Çünki bu maddə artıq öz köhnəlmis mahiyyətini itirib, geosiyasi reallıqlara cavab vermir və

ABŞ-Azərbaycan strateji tərəfdaşlığının tam potensialının reallaşmasına süni maneə yaradır. Konqresmenlərin erməni lobbisinin diktəsi ilə atdığı təxribatçı addımlar Cənubi Qafqazda əldə olunan kövrək sülhə zərbə vurmaq məqsədi güdür. Ancaq bu cür cəhdlər tamamilə əhəmiyyətsizdir və regionda bərqərar olan yeni reallıqları dəyişmək gücündə deyil. Erməni lobbisinin çirkin maraqlarına xidmət edən belə əsassız təşəbbüslər nə rəsmi Bakının qətiyyəti sülh iradəsinə təsir göstərər, nə də regionda formalaşan iqtisadi və siyasi nizamı qarşısını ala bilər. Cənubi Qafqazın gələcəyi okeanın o tayından gələn dezinformasiyalarla deyil, məhz region dövlətlərinin birbaşa dialoqu, suverenliyə hörmət və tarixi ədalətin təmin olunması prinsipi əsasında formalaşır.

İsmayıl QOCAYEV, "Azərbaycan"

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə münasibətləri son illər yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Enerji və nəqliyyat əlaqələrinin genişlənməsi, siyasi dialoqun intensivləşməsi, tarixi-mədəni yaxınlıq və beynəlxalq təşkilatların çərçivəsində əməkdaşlıq hazırda regional siyasətin mühüm istiqamətlərindən birinə çevrilir. Ölkəmizin Türkmənistanla strateji tərəfdaşlığı da bu prosesin tərkib hissəsidir.

Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində geosiyasi və geoiktisadi gedşlərin sürətlə dəyişdiyi şəraitdə regional əməkdaşlığın nə qədər böyük əhəmiyyət daşıdığını xüsusi vurğulamağa ehtiyac yoxdur. Dövlətlərin iqtisadi potensialını reallaşdırması, beynəlxalq nəqliyyat marşrutlarında mövqelərini möhkəmləndirməsi, enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması və global çağırışlara qarşı birgə fəaliyyət qarşılıqlı etimada əsaslanan tərəfdaşlığı zəruri edir. Bu baxımdan Azərbaycanla Mərkəzi Asiya ölkələri, o cümlədən Türkmənistan arasında sıx birlik ikitərəfli əlaqələrin genişlənməsindən də daha çox Avrasiya məkanında yeni əməkdaşlıq imkanlarının formalaşması kimi qiymətləndirilməlidir. Başqa sözlə, Azərbaycanın xarici siyasətində Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə əlaqələrin genişləndirilməsi mühüm prioritetdir.

Tarixi ləkə yolu üzərində yerləşən Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələri əsrlər boyu ticarət, mədəniyyət və sivilizasiyalararası əlaqələrin inkişafında iştirak ediblər. Bu gün həmin tarixi yaxınlıq müasir nəqliyyat infrastrukturunu, iqtisadi əməkdaşlıq və siyasi dialoq vasitəsilə yeni məzmun qazanmaqdadır. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ilə münasibətlərinin fərqləndirici cəhəti onun həm Xəzər dənizinin qərb sahilində yerləşən tranzit və logistika mərkəzi, həm də türk dünyasının ayrılmaz hissəsi kimi çıxış etməsidir. Bu mövqə ölkəyə Şərq-Qərb və Şimal-Cənub istiqamətlərində iqtisadi əlaqələrin inkişafına töhfə vermək, regionlararası əməkdaşlığın genişlənməsində fəal iştirak etmək imkanı yaradır.

Regional əməkdaşlığın yeni siyasi arxitekturası

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə münasibətlərində son illər müşahidə olunan dinamika siyasi dialoqun intensivləşməsi və əməkdaşlıq mexanizmlərinin genişlənməsi ilə səciyyələnir. Dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində görüşlər, qarşılıqlı səfərlər, beynəlxalq təşkilatların çərçivəsində məsləhətləşmələr və iqtisadi əməkdaşlıq mexanizmləri tərəfdaşlığın institusional əsaslarını möhkəmləndirir.

Bu prosədə dövlət başçılarının məşvərat görüşləri xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Belə platformalar region dövlətlərinə ortaq maraqları müzakirə etmək, iqtisadi və nəqliyyat əlaqələrini əlaqələndirmək, regional təhlükəsizlik və davamlı inkişaf məsələləri üzrə mövqelərini yaxınlaşdırmaq imkanı verir. Azərbaycan bu əməkdaşlıq formatında fəal iştirakı isə onun Mərkəzi Asiya ilə münasibətlərindəin coğrafi sərhədlərdən daha geniş mənə daşdığını göstərir. Xəzər dənizi artıq yalnız sahiləyən dövlətləri ayıran su hövzəsi deyil, Avrasiya boyunca iqtisadi əlaqələri birləşdirən mühüm nəqliyyat məkanı kimi çıxış edir.

2028-ci ildə Azərbaycanın Müstəqil Dövlətlər Birliyinə (MDB) sədrlik missiyasını üzünə götürməyə hazırlaşması regional münasibətlərin inkişafı baxımından mühüm siyasi əhəmiyyət daşıyır. 2027-ci ildə Özbəkistanda, 2028-ci ildə Azərbaycanın MDB-yə sədrliyi bu gündəliyin ardıcılığı və tərəfdaş dövlətlər arasında dialoqun davamlılığı üçün əlavə imkanlar yaradacaqdır. Ölkəmizin dövlət müstəqilliyi tarixində ilk dəfə MDB-yə sədrlik etməsi regional və çoxtərəfli diplomatiyamızın inkişafında yeni mərhələ kimi qiymətləndirilə bilər. Qeyd edək ki, indiyə qədər MDB-yə sədrliyimiz Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi maneə yaradırdı. Artıq respublikamızın ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin təmin olunması, münaqişənin kəçmişdə qalması belə bir maneəni də aradan qaldırıb.

Onu da nəzərdən qaçırmayaq ki, MDB-yə sədrliyin əhəmiyyəti yalnız təşkilatın gündəliyinə rəhbərliklə məhdudlaşmayacaqdır. Bu, Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlətləri

Azərbaycan-Türkmənistan: nümunəvi ikitərəfli münasibətlərdən vahid regional əməkdaşlığa

İlə formalaşdırdığı münasibətləri daha geniş çoxtərəfli əməkdaşlıq çərçivəsində inkişaf etdirmək, nəqliyyat, ticarət, enerji və humanitar sahələrdə ortaq maraqları uzlaşdırmaq baxımından da əhəmiyyətli firsətdir. Bununla yanaşı, sədrliyin konkret nəticələri Azərbaycanın müəyyən edəcəyi prioritetlərdən və üzvl dövlətlərin qarşılıqlı əməkdaşlıq iradəsindən asılı olacaqdır.

Bu məqamı Azərbaycanın digər beynəlxalq platformalarda iştirakı və müvafiq platformalar çərçivəliyi ilə birlikdə nəzərdən keçirmək lazımdır. Azərbaycan artıq Mərkəzi Asiya Məşvərat Şurasına, Türk Dövlətləri Təşkilatına, AQEM və MDB-yə sədrlik funksiyalarını üzünə götürmüşdür. Gələcək il isə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına sədrlik də Azərbaycanla keçir və qurumun Zirvə görüşü ölkəmizdə olacaqdır. Bundan başqa, 2028-ci ildə Avropa Siyasi Birliyinin Zirvəsinə də Azərbaycan evsahibliyi edəcək. Bütün bunlar müxtəlif regional təşəbbüslər arasında əlaqələrimizin sıx qurulmasına töhfə vermək imkanlarını genişləndirir.

Xəzər üzərindən qurulan strateji tərəfdaşlıq

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya istiqamətindəki siyasətində Türkmənistanla münasibətlər xüsusi yer tutur. İki ölkəni birləşdirən tarixi, mədəni, etnik, dil və dini yaxınlıq əməkdaşlığın möhkəm mənbəyi əsasını təşkil edir. Xəzər dənizinin sahilyanı dövlətləri olan Azərbaycan və Türkmənistanın iqtisadi və nəqliyyat maraqları da bir çox istiqamətlərdə üst-üstə düşür.

Ölkəmizlə Türkmənistan arasında 2017-ci ildə imzalanmış Strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə ikitərəfli münasibətlərin inkişafında mühüm mərhələ təşkil edib, həmin sənəd ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın uzunmüddətli siyasi əsaslarını möhkəmləndirib. Təqdim olunan məlumatlara əsasən, indiyədək müxtəlif sahələri əhatə edən 108 sənədin imzalanması münasibətlərin geniş hüquqi bazaya söykəndiyini göstərir. Son illər dövlət başçıları səviyyəsində keçirilən görüşlər və qarşılıqlı səfərlər siyasi dialoqun intensivləşməsinə, iqtisadi və humanitar əlaqələrin genişlənməsinə şərait yaradıb. Türkmənistan Prezidenti Sərdar Bərdiməhəmmədovun 2026-cı ilin iyununda Azərbaycanla Azərbaycanla dövlət səfəri zamanı Birgə Bəyannamə və müxtəlif əməkdaşlıq sahələrini əhatə edən sənədlərin imzalanması bu dialoqun davamlılığını nümayiş etdirir.

2026-cı il oktyabrın 8-9-da Prezident İlham Əliyevin Türkmənistan səfəri çərçivəsində Azərbaycan Respublikası və Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 8-ci Məşvərat Görüşündə, MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında və Xəzər Ekoloji Sammitində iştirakı münasibətlərinin həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli

li müstəvidə inkişafı baxımından əhəmiyyətlidir. Bu tədbirlər iki dövlət arasında Azərbaycan-Türkmənistan dialoqunun daha geniş regional gündəlikdə qarşılıqlı əlaqəsinin aydın göstəricisi.

Türkmənistanın beynəlxalq münasibətlərdə daimi bitərəflik siyasətinə əsaslanmasında ikitərəfli əməkdaşlığın xüsusiyyətini müəyyən edən amillərdəndir. 1995-ci ildə BMT Baş Assambleyası tərəfindən Türkmənistanın daimi bitərəfliyini dəstəkləyən qətnamənin qəbul edilməsi ölkənin xarici siyasət modelinin əsasını təşkil edir. Azərbaycanın isə müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar və regional platformalar çərçivəsində fəal iştirakı iki ölkəyə fərqli xarici siyasət yanaşmalarını qorumaqla yanaşı, ortaq maraqlar üzrə əməkdaşlıq etmək imkanı verir.

Ortaq iqtisadi maraqlar

Azərbaycan-Türkmənistan münasibətlərinin strateji əhəmiyyəti xüsusi enerji və nəqliyyat sahələrində özünü göstərir. Hər iki ölkənin Xəzər dənizi regionunda yerləşməsi, zəngin enerji ehtiyatlarına malik olması və beynəlxalq bazarlara çıxış imkanlarını genişləndirmək istəyi bu istiqamətdə əməkdaşlıq üçün əlverişli zəmin yaradır.

2021-ci ildə Xəzər dənizindəki "Dostluq" yatağının karbohidrogen ehtiyatlarının birgə işlənməsi haqqında Anlaşma Memorandumunun imzalanması iki ölkənin qarşılıqlı maraqlar əsasında Xəzərin enerji potensialından istifadəyə yanaşmasını nümayiş etdirir. Azərbaycanın enerji nəqli infrastrukturunu Türkmənistanın resurslarının dünya bazarlarına çatdırılması baxımından da əhəmiyyətlidir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri və digər nəqliyyat imkanları respublikamızı regionun enerji-logistika sistemində mühüm mövqeyə çıxarır. Bununla belə, mövcud infrastrukturun gələcək imkanlarının reallaşdırılması iqtisadi səmərəlilik, kommersiya maraqları və tərəflər arasında əldə ediləcək razılaşmalardan asılıdır.

Əməkdaşlığın praktiki xarakter daşıdığını göstərən nümunələrdən biri də Türkmənistan üçün Bakı Gəmiqayırma Zavodunda inşa edilmiş 8 min tonluq "Dostluq" neftdaşıyan tankeridir. 2026-cı ilin iyununda Türkmənistanla təqdim olunan gəmi Xəzər hövzəsində dəniz daşımalarının inkişafı və sonayə əməkdaşlığı baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Nəqliyyat və tranzit sahəsindəki göstəricilər də tərəfdaşlığın iqtisadi potensialını əks etdirir. 2025-ci ildə Azərbaycanla Türkmənistan arasında tranzit daşımalarının həcmi əvvəlki illə müqayisədə 15 faiz artaraq 2 milyon 344 min ton təşkil edib. 2026-cı ilin yanvar-avqust aylarında isə bu göstərici 2 milyon 29 min ton çatıb və əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 38 faiz artım

qeydə alınıb. Bu dinamika Azərbaycan və Türkmənistanın Xəzər üzərindən həyata keçirilən daşımalarının inkişafında qarşılıqlı marağını göstərir. Limanların, gəmiçilik imkanlarının, demir yollarının və digər logistika infrastrukturunun əlaqələndirilməsi yükdaşımaların səmərəliliyini artırma, biznes üçün yeni imkanlar yarada bilər.

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ilə iqtisadi əlaqələrinin genişlənməsi də məhz bu kontekstdə qiymətləndirilməlidir. Orta dəhliz kimi tanınan Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu region dövlətlərinin, o cümlədən Türkmənistanın Avropa və digər bazarlarla əlaqələrini gücləndirmək üçün mühüm imkanlar açır. Azərbaycanın coğrafi mövqeyi və nəqliyyat infrastrukturunu Mərkəzi Asiya ölkələrinin beynəlxalq ticarət marşrutlarının şəxələndirilməsində rolunu artırır.

Bununla yanaşı, əməkdaşlığın uzunmüddətli perspektivi yalnız tranzit daşımalarının həcmünün artması ilə məhdudlaşmamalıdır. Birgə logistika xidmətlərinin inkişafı, limanlararası koordinasiya, sənaye kooperasiyası, rəqəmsal gömrük həlləri və biznes əlaqələrinin genişləndirilməsi iqtisadi tərəfdaşlığın əlavə dəyər yaratmasına imkan verə bilər.

Azərbaycan və Türkmənistan arasında iqtisadi əməkdaşlığın mövcud göstəriciləri daha geniş imkanların olduğunu da ortaya qoyur. 2025-ci ildə iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 208,39 milyon dollar təşkil edib. 2026-cı ilin yanvar-iyul aylarında isə bu göstərici 63,35 milyon dollar olub.

Ticarət dövriyyəsinin gələcək inkişafı üçün iqtisadi əlaqələrin şəxələndirilməsi, qarşılıqlı investisiyaların təşviqi və biznes dairələri arasında birbaşa təmasların artırılması əhəmiyyətlidir. Xüsusi nəqliyyat-logistika, kənd təsərrüfatı, sənaye, rəqəmsal xidmətlər və turizm sahələrində əməkdaşlıq üçün əlavə imkanlar mövcuddur.

Azərbaycan-Türkmənistan Birgə Hökumətlərarası Komissiyasının fəaliyyəti bu baxımdan mühüm koordinasiya mexanizmidir. Komissiyanın 2026-cı il iyulun 8-də Aşqabadda keçirilmiş 9-cu iclası iqtisadi gündəliyin müzakirəsi və əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından mühümdür.

İqtisadi əlaqələrin dərinləşməsi üçün əsas məsələlərdən biri də əldə olunan siyasi razılaşmaların konkret layihələrə çevrilməsidir. Qarşılıqlı ticarətin artırılması, şirkətlər arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi və investisiya imkanlarının təşviqi ikitərəfli münasibətlərin iqtisadi məzmununu daha da gücləndirəcəkdir.

Humanitar əlaqələr və ortaq mədəni irs

Azərbaycanla Mərkəzi Asiya ölkələrini birləşdirən amillər yalnız iqtisadi

sadi və siyasi maraqlar deyil. Ortaq tarixi yaddaş, dil və mədəniyyət yaxınlığı, ədəbi irs və ənənələr xalqlarımız arasında qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsində mühüm rol oynayır.

Azərbaycan-Türkmənistan münasibətlərində də humanitar əməkdaşlığın konkret nümunələri kifayət qədərdir. 2025-ci ilin oktyabrında Bakı və Gəncədə Türkmənistan mədəniyyəti, 2026-cı ilin iyununda Aşqabad və Arxadağda Azərbaycan mədəniyyəti günlərinin keçirilməsi və digər belə tədbirlər xalqlarımız arasında mədəni dialoqun inkişafına xidmət edir. Üzeyir bəy Hacıbəylinin "Aşkın mal alan" operetası əsasında hazırlanmış tamaşanın Aşqabadda nümayişi də Azərbaycan mədəni irsinin Türkmənistanla təmsil edilməsinin nümunəsidir.

İki ölkənin şəhərləri arasında qardaşlaşma əlaqələri də bu istiqamətdə əhəmiyyət daşıyır. Bakı və Aşqabad, Arxadağ və Füzuli arasında qurulan əlaqələr şəhərsalma, mədəniyyət, təhsil və digər sahələrdə təcrübə mübadiləsi üçün imkanlar yaradır. Türkmənistanın Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş Füzuli şəhərində məscid kompleksi inşa etməsi də xüsusi mədəni mənə daşıyır. Bu təşəbbüs dostluq və qardaşlığın, dini-mənəvi həmrəyliyin, humanitar əməkdaşlığın ifadəsi olmaqla yanaşı, Qarabağın bərpasına mühüm töhfədir.

Təhsil sahəsindəki əlaqələr də gələcəyə yönəlmis əməkdaşlığın mühüm istiqamətidir. Təkcə 2025-2026-cı tədris ilində Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrində 73 Türkmənistan vətəndaşı təhsil alır. 2025-ci ilin oktyabrında Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti ilə Türkmənistanın iki ali təhsil müəssisəsi arasında əməkdaşlıq memorandumlarının imzalanması universitetlərarası əlaqələrin inkişafına zəmin yaradıb. Belə əlaqələr uzunmüddətli perspektivdə yalnız təhsil mübadiləsinə deyil, həm də mədəniyyət sahəsində peşəkar şəbəkələrin formalaşmasına, elmi yaxınlaşmağa və yeni nəsillərin bir-birini daha yaxından tanımasına xidmət göstərir.

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə münasibətlərinin gələcək inkişafı bir neçə əsas istiqamətlə bağlıdır. Siyasi dialoqun davamlılığı və çoxtərəfli platformalarda əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi, nəqliyyat və enerji sahələrində mövcud imkanlardan daha səmərəli istifadə etməklə iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi, humanitar, təhsil və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığın daha geniş ictimai əsaslar üzərində inkişafı burada xüsusi yer tutur. Azərbaycan və Türkmənistan arasında formalaşmış strateji tərəfdaşlığın isə bu prosədə əhəmiyyətli rol oynayacağı şübhəsizdir.

*İradə ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"*

Azərbaycan-Kamboca tərəfdaşlığında yeni səhifə açılır

Müasir Azərbaycan xarici siyasətində coğrafi sərhədləri aşaraq dünyanın müxtəlif regionları ilə bərabərhüquqlu və qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlıq əlaqələri qurmağa xüsusi önəm verilir. Bu baxımdan Cənub-Şərqi Asyanın qədim tarixi, zəngin mədəni irsi və dinamik inkişaf edən iqtisadiyyatı ilə seçilən ölkələrindən olan Kamboca Krallığı ilə münasibətlərin dərinləşməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Qafqazla Hind-Çin yarımadası arasında böyük coğrafi məsafə olsa da, bu gün Azərbaycanın çoxvektorlu diplomatik strategiyası və beynəlxalq platformalardakı fəal rolu bu məsafəni aradan qaldırır. Xüsusilə Qoşulmama Hərəkatı və BMT çərçivəsindəki səmimi dialoq iki ölkə arasında həm siyasi, həm də iqtisadi müstəvidə yeni tərəfdaşlıq səhifəsinin açılmasına zəmin yaradıb. Kambocanın Baş naziri Hun Manetin Azərbaycanla rəsmi səfəri bu baxımdan tarixi xarakter daşıyır.

Milli Məclisin deputatı Kamran BAYRAMOV

qəzətimizə açıqlamasında deyib ki, rəsmi görüşlərin ardından liderlərin tərəfindən verilən birgə bəyannatlar iki ölkə arasında strateji yaxınlaşmanın və iqtisadi tərəfdaşlığın yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu nümayiş etdirir: "Dövlətimizin başçısı xüsusi vurğulayıb ki, Azərbaycan və Kamboca beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində, o cümlədən BMT, Qoşulmama Hərəkatı və Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə (AQEM) müstəvisində fəal əməkdaşlıq edərək bir-birini ardıcıl şəkildə dəstəkləyirlər. Çoxtərəfli diplomatiyadakı bu uğurlu siyasi əlaqələrlə yanaşı, artıq ikitərəfli təmasların da intensivləşdirilməsi yönündə mühüm razılıqlar əldə olunub. İki ölkə arasında ticarət və sərmayə qoyuluşu sahələrində praktiki addımların atılması əsas hədəf kimi müəyyənləşdirilib. Aparılan geniş müzakirələrin məntiqi nəticəsi olaraq, ticarət və investisiya əməkdaşlığının praktiki aspektləri ilə birbaşa məşğul olacaq birgə işçi qrupunun yaradılması qərar alınıb. Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, müasir dünyada coğrafi məsafə iqtisadi əlaqələrin inkişafı üçün ciddi bir maneə təşkil etmir. Əsas çağırış məlumat çatışmazlığıdır və tərəflər bu boşluğu qısa zamanda aradan qaldırmaq əzmindədirlər. Bu baxımdan Azərbaycan və Kambocanın çoxsaylı şirkətlərinin iştirakı ilə keçirilən biznes-forum böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu tədbir tərəflərin iqtisadi-investisiya prioritetlərini yaxından tanımasına, eləcə də qarşılıqlı faydalı və sıx tərəfdaşlığın qurulmasına mühüm töhfə verəcəkdir".

Deputat diqqətə çatdırıb ki, iki ölkə arasında mövcud olan ticarət dövriyyəsinin göstəriciləri hələlik arzulanan səviyyədə olmasa da, Kambocanın Baş nazirinin Azərbaycana rəsmi səfəri bu dinamikanı müsbət mərcədə dəyişmək üçün güclü təkan rolunu oynayır. Aparılan danışıqlar çərçivəsində tərəflər sənayenin müxtəlif istiqamətlərində birgə istehsal müəssisələrinin qurulması, eləcə də turizm və təhsil sahələrində sıx tərəfdaşlığın bərqərar olunması imkanlarını ətraflı nəzərdən keçiriblər. Görüşdə vurğulanı ki, iki xalq arasında tarixi əlaqələr hələ Sovet İttifaqı dövründə yaranıb. Həmin illərdə yüzlərlə kambocalı tələbə Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrində təhsil alıb. Bu uğurlu ənənənin yenidən bərpası, qarşılıqlı təhsil imkanlarının genişləndirilməsi və insan kapitalı mübadiləsi xalqlarımız arasında dostluq körpülərini daha da möhkəmləndirəcək. Bununla yanaşı, nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı və rəqəmsal transformasiya sahələri də ikitərəfli gündəliyin prioritet istiqamətləri sırasına daxil edilib. Səfərin diqqətçəkən digər mühüm məqamı Azərbaycanın intellektual brendi olan "ASAN xidmət" modelinə Kamboca tərəfinin göstərdiyi böyük maraqdır. Azərbaycan cəmiyyətində yüz faizə yaxın məmnunluq indeksi qazanmış və öz effektivliyini beynəlxalq müstəvidə sübut etmiş bu dövlət xidmətləri modeli artıq bir sıra tərəfdaş ölkələrdə uğurla tətbiq olunur. Bu qabaqcıl təcrübənin Kambocada da tətbiqi ikitərəfli əməkdaşlığın praktiki və strateji təməllərini daha da gücləndirəcəkdir.

K.Bayramov vurğulayıb ki, ikitərəfli münasibətlərin inkişafında parlament diplomatiyası və qanunverici hakimiyyət orqanları arasındakı həmrəylik xüsusi yer tutur: "Hər iki ölkənin parlamentində dostluq qruplarının fəaliyyət göstərməsi ilə yanaşı, Kambocanın dəstəyi sayəsində Azərbaycan Milli Məclisi ASEAN Parlamentlərarası Assambleyasında müşahidəçi statusu əldə edib. Bu mühüm addım Cənub-Şərqi Asiya regionunun Azərbaycanın xarici siyasət prioritetlərində tutduğu strateji mövqeyin əyani göstəricisidir. Görüşdə hər iki dövlətin qarşılaşdığı ən ciddi problemlərdən biri - mina problemi də geniş müzakirə olunub. Tarixən minalardan ciddi əziyyət çəkən və bu gün də həmin təhlükə ilə üz-üzə qalan ölkələr kimi, Azərbaycan və Kamboca arasında minasızlaşdırma sahəsində təcrübə, bilik və praktiki bacarıqların mübadiləsi, eləcə də birgə təlimlərin keçirilməsi müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Torpaqlarımız işğaldan azad edildikdən sonra ötən dövr ərzində Ermənistanın basdırdığı minaların partlaması nəticəsində 400-dən çox vətəndaşımız həlak olub və ya ağır xəsarət alıb. Danışıqlarda vurğulanı ki, davamlı sülh və təhlükəsizlik yalnız beynəlxalq hüquq normaları, suverenlik və ərazi bütövlüyü prinsipləri əsasında bərqərar ola bilər. Azərbaycan 30 illik işğala son qoyaraq öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini güc yolu ilə bərpa edib və hazırda ölkəmizin hər bir qarşı dövlətimizin tam nəzarətidədir. İşğaldan təmizlənmiş torpaqlarda gənşimqıyaslı bərpa-quruculuq işləri aparılır və "Böyük qayıdış" proqramı çərçivəsində artıq 100 minə yaxın insan doğma yurdlarında məskunlaşaraq fəaliyyət göstərir. Oxşar tarixi çağırışlarla üzlaşan Azərbaycan və Kambocanı birləşdirən başlıca amil beynəlxalq hüququn aliliyinə və beynəlxalq təşkilatların qərarlarına olan sarsılmaz sadiqlikdir".

Deputat əlavə edib ki, bütün bunlar geostrateji məsafədən asılı olmayaraq, ortaq dəyərlərə və beynəlxalq hüquqa söykənən Azərbaycan-Kamboca tərəfdaşlığının bundan sonra daha dinamik inkişaf edəcəyindən xəbər verir. Baş nazir Hun Manetin bu tarixi səfəri iki ölkə arasında yeni strateji əməkdaşlıq mərhələsinin təməlini qoydu.

*Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*

VƏTƏN müharibəsinin möhtəşəm ZƏFƏRİ

14 ZƏFƏR gündəliyi
oktyabr
2020-ci il

İlham ƏLİYEV: "Artıq təmas xətti yoxdur, Azərbaycan Ordusunun xilaskarlıq missiyası davam edir"

Ali Baş Komandandan növbəti müjdəli xəbər

"Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən Füzuli rayonunun Qaradağlı, Xatunbulaq, Qarakollu, Xocavənd rayonunun Bulutan, Məlikcanlı, Kəmərtük, Təbə, Tağasər kəndləri işğaldan azad edilib. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!"

Ali Baş Komandan İlham Əliyev rəsmi "X" şəhəridə paylaşımla edərək xalqa növbəti müjdəli xəbəri verib:

"Rəşadətli Azərbaycan Ordusu tərəfindən Füzuli rayonunun Qaradağlı, Xatunbulaq, Qarakollu, Xocavənd rayonunun Bulutan, Məlikcanlı, Kəmərtük, Təbə, Tağasər kəndləri işğaldan azad edilib. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycandır!"

Tərtər, Ağdam və Ağcabədinin ərazisi artilleriya atəsinə tutulub

Səhər saatlarından başlayaraq Tərtər, Ağdam və Ağcabədi rayonlarının ərazisi artilleriya atəsinə tutulub. Ordumuz tərəfindən adekvat tədbirlər görülüb.

Humanitar atəşkəs rejiminə əməl edən qoşunlarımız bütün cəbhəboyu əməliyyat üstünlüyünü saxlayıblar.

Düşmənin ballistik raket kompleksi sıradan çıxarılıb

Səhər saat 08:36 radələrində düşmən tərəfindən Azərbaycanın işğal olunmuş Kəlbəcər rayonuna yaxın sərhədyanı ərazilərdə növbəti əməliyyat-taktiki ballistik raket kompleksinin start vəziyyətinə gətirildiyi müşahidə edilib.

Mülki insanlar arasında tələfata səbəb olmaq, mülki infrastrukturaya xələ yetirmək məqsədilə operativ-taktiki raketlər Gəncə, Mingəçevir və ölkəmizin digər şəhərlərinə doğru hədəflənib. Legitim hərbi hədəf kimi start vəziyyətində olan raketlər qabaqlayıcı dəqiq zərbə ilə sıradan çıxarılır.

"Azərbaycan"

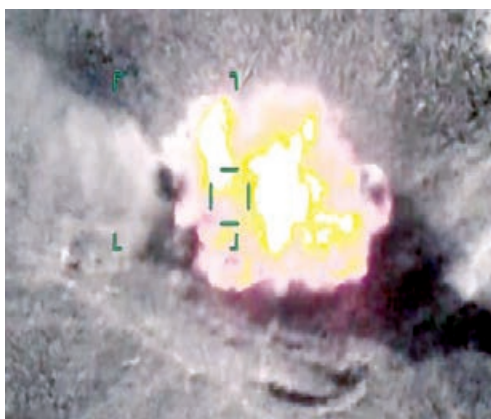
Bölmələrimiz əks-həmlə əməliyyatı həyata keçirib

Cəbhənin Ağdərə-Ağdam və Füzuli-Hadrut-Cəbrayıl istiqamətlərində vəziyyət gərgin olaraq qalıb.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri gecə ərzində cəbhənin bozi istiqamətlərində Azərbaycan Ordusunun mövqelərinə basqın edib və görülmə tədbirlər nəticəsində itki verərək geri oturdulub.

Azərbaycan Ordusu tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyətlər nəticəsində cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində düşmənin 5 ədəd T-72 tankı, 3 ədəd BM-21 "Qrad" YARS, 1 ədəd "Osa-AKM" ZRK, 1 ədəd PDM-2, 1 ədəd KS-19 zenit topu, 2 ədəd D-30 haubitsa topu, bir neçə avtomobil texnikası məhv edilib və sıradan çıxarılıb.

Düşmənin 3 ədəd "Elbrus" ballistik raket qurğusu məhv edilib

Hərbi informasiya mərkəzində brifinq keçirilib. Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin qərargah rəisi, general-mayor İkrəm Əliyev mülki əhalini hədəfə alan Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus operativ-taktiki komplekslərin taktiki xüsusiyyətləri və onların imkanları barədə məlumat verib.

Qeyd edilib ki, 9K72 operativ-taktiki raket kompleksi (OTZK) 8K14 raketləri ilə birgə canlı qüvvəni, idarəetmə məntəqələrini, aerodromları və digər əsas obyektləri məhv etmək üçün təyin olunur. Bu kompleks silahlanmaya 1967-ci ildə qəbul edilib. Raketin atəş məsafəsi 50-300 kilometr, maksimal uzaqlığa böyümə vaxtı 5 dəqiqə, start çəkisi 5862 kiloqram, doldurulmamış raketin çəkisi isə 2076 kiloqramdır. Uzunluğu 11 metr 164 santimetrdir. Korpusunun diametri 880 millimetrdir. Kompleksin ümumi çəkisi 37 ton, döyüş heyəti 8 nəfərdən ibarətdir.

Ögər bu raket atılsaydı, o, hətta Bakının da ətrafına düşə bilərdi. Yəni bu sistemlər Dağlıq Qarabağ ərazisinə keçsəydi, həmin sistemlərin atəş məsafəsi Bakıdan da uzağı hədəfləyərdi.

Brifinqdə o da vurğulanıb ki, gecə saat 01:00 radələrində iki ədəd və səhər 08:30 radələrində bir ədəd olmaqla, ümumilikdə, üç ədəd "Elbrus" ballistik raket qurğuları ordumuz tərəfindən aşkarlanaraq məhv edilib.

Müharibənin bitməyən ağrıları - mina təhlükəsi

Müharibələr başa çatır, silahlar susur, həyat tədricən öz axarına qaydır. Lakin torpağın köksündə gizli yarıya çevrilmiş minalar illər sonra da insanların həyatına son qoyur, ailələrin taleyini dəyişir, doğma yurdlara qayıdışı ləngidir. Təəssüf ki, Azərbaycan bu dəhşətli realılıqla üzləşən, dünyada mina təhlükəsindən ən çox azıyət çəkən ölkələrdən biridir.

Ermənistan işğal altında saxladığı dövrdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərini minə tarlasına çevirdi. Vətən müharibəsindən sonra da rəsmi İrəvan üçtərəfli Bəyənata imza ataraq özünə götürdüyü öhdəliklərə əməl etmədi, cinayət əməllərinə son qoymadı. Qarabağ bölgəsində qalmış Ermənistan silahlı qüvvələrinin hissələri və separatçılar terror əməllərini davam etdirdilər.

2023-cü ildə Azərbaycan Ordusu lokal xarakterli antiterror əməliyyatı nəticəsində ərazilərimizi işğalçılardan, separatçılardan tamamilə təmizlədi, ölkəmizin tam suverenliyinə nail oldu.

Azərbaycan dövlətinin Vətən müharibəsindən sonra həyata keçirməyə başladığı "Böyük qayıdış" proqramı çərçivəsində işlər uğurla davam edir. Keçmiş məcburi köçkünlər mərhələli şəkildə ata-baba yurdlarına qayıdırlar. Ancaq Ermənistanın işğalı dövründə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərinə basdırılmış minalar insanların təhlükəsiz yaşamasına, təsərrüfatla məşğul olmasına, bərpa və yenidənqurma işlərinə mane olur. Ən ağır və məqamlardan biridir ki, müharibədən sonra da Azərbaycan vətəndaşları minə partlayışı səbəbindən həlak olurlar.

Oktyabrın 8-də Cəbrayıl rayonunun Dağmaşanlı kəndində növbəti dəfə mina partlayışı faciə ilə nəticələndi. Minalardan təmizlənməmiş ərazidə mal-qara otaran 2000-ci il təvəllüdü Orxan Qəhrəmanov piyada əleyhinə minaya düşərək ağır xəsarətlər aldı. Hədisədən sonra oğlunun olduğu əraziyə daxil olan atası, 1966-cı il təvəllüdü Əşrəf Qəhrəmanov da minaya düşərək yaralandı.

Bunlar işğalçı ermənilərin Qəhrəmanovlar ailəsinə yaşatdığı ilk faciə deyil. Mina partlayışı nəticəsində ağır xəsarət alan Əşrəf Qəhrəmanovun oğlu, Orxan qardaşı Ruhin Qəhrəmanov 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində Lələtəpə yüksəkliyinin azad edilməsi uğrunda şəhid olub. O, ölmədən sonra "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edilib. Vətən uğrunda gənc övladını itirmiş ailə illər sonra azad edilmiş doğma torpaqda mina ağrıları ilə üzləşib.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) hadisə ilə bağlı "X" sosial şəbəkə hesabında məlumat yayıb. Nazirlikdən bildirilib ki, ata və oğlun yaralanması 2020-ci il müharibəsinin başa çatmasından sonra Azərbaycanada mina qurbanlarının sayını 443-ə çatdırıb: "Bu dəhşətli hadisə, günahsız insanların həyatına son qoymağa və ağır xəsarətlər yetirməyə davam edən minaların yaradıldığı ölümcül və ayrı-seçkilik qoymayan təhlükəni bir daha nümayiş etdirir".

Məlumatda diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan minaların yaratdığı davamlı təhlükəni qətiyyətlə pisləyir və ölkədə mina təhlükəsi ilə mübarizə fəaliyyətinə daha çox beynəlxalq diqqət ayrılmasına çağırır.

Mina təhlükəsinin aradan qaldırılmasında əsas məsələlərdən biri Ermənistan tərəfindən minalanmış ərazilərin dəqiq xəritələrinin təqdim olunmamasıdır.

Prezident İlham Əliyev beynəlxalq tədbirlərdə çıxışları zamanı dəfələrlə Azərbaycanın üzvləşdiyi mina probleminə toxunub. 2021-ci ildə BMT Baş Assambleyasının 76-cı sessiyasına videomüraciətində dövlətimizin başçısı münafiqə müraciətində təəssüflə vurğulayıb ki, minalar və partlamamış hərbi sursatlar dünyanın bir çox ölkəsində insan həyatını və təhlükəsizliyini təhdid

azad olunmuş ərazilərdə Ermənistan tərəfindən yerləşdirilmiş çoxsaylı minaların mövcudluğu ilə bağlıdır: "Azərbaycan dünyada ərazilərinin ən çox minalandığı ölkələrdən biridir. Bu, azad olunmuş ərazilərdə bərpa prosesini və məcburi köçkünlərin evlərinə qayıdışını ləngidir". Prezident İlham Əliyev diqqətə çatdırıb ki, Ermənistan dəqiq mina xəritələrini Azərbaycanın məcburi təminatı üçün təqdim etməlidir. "Beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanı məcbur etməlidir ki, azad olunmuş ərazilərimiz üzrə dəqiq mina xəritələrini bizə təqdim etsin".

2023-cü ildə keçirilən "4-cü Sənaye İnqilabı dövründə Yeni Media" mövzusunda Şuşa Qlobal Media Forumunun açılış mərasimində çıxışı zamanı da dövlətimizin başçısı bu məsələyə xüsusi diqqət ayırıb. Azərbaycan Prezidenti həmçinin 2020-ci il müharibəsindən sonra istehsal tarixi 2021-ci il olan minaların aşkarlandığını qeyd edib.

Prezident İlham Əliyevin 2026-cı ilin sentyabrında Bakıda keçirilən "Şəhərlərin bərpası üçün humanitar miniatemizləmə" mövzusunda 4-cü Beynəlxalq Miniatemizləmə Konfransının iştirakçılarının müraciətində təəssüflə vurğulayıb ki, minalar və partlamamış hərbi sursatlar dünyanın bir çox ölkəsində insan həyatını və təhlükəsizliyini təhdid

edir. Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, Ermənistan tərəfindən ərazilərinin təxminən 30 il işğalı nəticəsində Azərbaycan dünyanın mina ilə ən çox çirkəllənmiş ölkələrindən birinə çevrilib: "Mina problemi daha güclü beynəlxalq həmrəylik tələb edir. Azərbaycan həm humanitar miniatemizləmənin, həm də azad edilmiş ərazilərdə ümumi yenidənqurma və bərpa prosesinin əsas yükünü öz milli resursları hesabına həyata keçirir. Ancaq çirkəllənmənin miqyası, yenidənqurma təxirəsalınmazlığı və təhlükəsiz qayıdışın humanitar əhəmiyyəti beynəlxalq ictimaiyyətdən daha geniş və daha praktik dəstək tələb edir. Proqnozlaşdırıla bilən maliyyələşmə, müasir avadanlıq, texniki bilik, təlim, texnologiyaların transferi və uzunmüddətli tərəfdaşlıqlar miniatemizləməni sürətləndirmək və minaların yaradıldığı çətinliklərin azaldılması baxımından vacibdir".

Dövlətimizin başçısının bildirdiyi kimi, azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı miniatemizləmə əməliyyatları yerinə yetirilir. Azərbaycan üçün miniatemizləmə yalnız texniki fəaliyyət deyil, insanların təhlükəsizliyinin təmin olunması və Böyük qayıdışın uğurla həyata keçirilməsi baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır. Lakin ölkəmizdə mina probleminin miqyası rəsmi statistikada da aydın görünür. Azərbaycan Respubli-

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Masallıda və Şirvanda şəhidlərin xatirəsi anılıb

Masallının Banbaşı kəndində vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş Elmır Gündüz oğlu Akifzadənin şəhadətinin 6-cı ildönümü ilə əlaqədar anım mərasimi keçirilib.

Mərasimdə rayon icra hakimiyyətinin kənd ərazi nümayəndəliyinin və bələdiyyəsinin əməkdaşları, şəhid ailə-

ləri, müharibə iştirakçıları, din xadimləri, ziyalılar və kənd sakinləri iştirak ediblər. İştirakçılar şəhidin məzarını ziyarət edib, üzünə gül dəstələri qoyublar. Şəhidin ruhuna dualar oxunub, Vətən uğrunda canından keçən qəhrəmanların xatirəsinin daim əziz tutulduğu vurğulanıb. Bildirilib ki, şəhid ailələri,

müharibə əllələri və iştirakçıları dövlətin daim diqqət və qayğısı ilə əhatə olunurlar.

Şəhidin ailə üzvləri göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Şirvanda Şəhid Xəqani Füzuli oğlu Məmmədovun Şəhidlər xiyabanında anım günü ilə əlaqədar tədbir keçirilib. Tədbirdə şəhər icra hakimiyyətinin başçısı İlqar Abbasov, Polis şöbəsinin rəisi Seymur Əfəndiyev, regional təşkilatların, idarə və müəssisələrin əməkdaşları, şəhid ailələrinin üzvləri, müharibə iştirakçıları və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Şəhidin xatirə guşəsi ziyarət edildikdən sonra çıxış edən ŞİH başçısı İlqar Abbasov Azərbaycan Ordusunun yüksək döyüş qabiliyyətindən, Vətən müharibəsi zamanı hərbiçilərimizin nümayiş etdirdikləri qəhrəmanlıqlardan

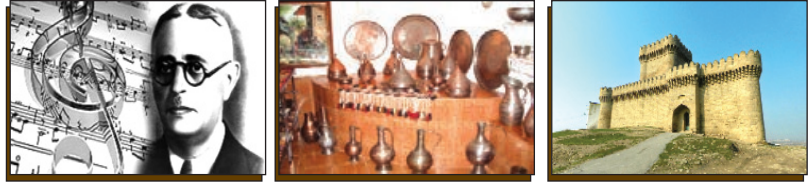
söz açıb. Bildirib ki, Azərbaycanın tarixi Zəfərinin qazanılmasında canından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsi xalqımız tərəfindən daim ehtiramla yad olunur. İ.Əbbasov həmçinin şəhid ailələri və müharibə iştirakçılarına göstərilən diqqət və qayğıdan danışıb. Şirvan şəhərində də şəhid ailələri və müharibə iştirakçılarına xüsusi həssaslıqla yanaşıldığını, onların müraciət və problemlərinin həlli istiqamətində zəruri tədbirlərin həyata keçirildiyini diqqətə çatdırıb.

Sonra Şəhidlər xiyabanında dəfn olunan digər şəhidlərin məzarlarını ziyarət edib, onların xatirələrini ehtiramla yad olunaraq məzarları üzünə gül dəstələri düzüldü.

Şəhid Xəqani Məmmədov ölümündən sonra "Vətən uğrunda" və "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Mədəniyyət

● Ədəbiyyat xadimləri

● Unudulmazlar

Atasının kölgəsinə sığınmadı

Azərbaycan ədəbiyyatının zəngin tarixində hər sənətkar öz yaradıcılıq yolu, həyatı və taleyi ilə seçilir. Hər biri yaşadıkları dövrün ədəbi mənzərəsinə öz sözünü, öz nəfəsini gətirir. Yazıçı, jurnalist və ssenarist Çingiz Ələkbərzadənin də yaradıcılığında XX əsrin ikinci yarısının ictimai-mədəni mühiti öz əksini tapıb.

Çingiz Ələkbərzadə 1936-cı il oktyabrın 17-də Bakıda dünyaya gəlib. Orta təhsilini Tovuz şəhərindəki A.S. Puşkin adına məktəbdə alıb. 1955-1960-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) Filologiya fakültəsini bitirib.

O, ədəbiyyata kiçik yaşlarından böyük maraq göstərmiş. Çingiz Ələkbərzadə yazıçı oğlu idi. Atası Əbülhəsən dövrünün sayılıb-seçilən qələm adamlarından biri olub. Ancaq Çingiz Ələkbərzadə ədəbiyyatdakı yerini, yaradıcılıq yolunu özü formalaşdırıb, onun özünəməxsus dəst-xəti olub. Onun 1958-ci ildə hələ tələbə ikən "Kökəlməyin sirri" adlı hekayəsinin almanaxda dərc olunmasını yaradıcılıq yolunun başlanğıcı hesab etmək mümkündür. Bundan əlavə o, dövrü mətbuatda da müntəzəm çıxış edib.

Çingiz Ələkbərzadənin həyatında müəllimlik və jurnalistika mühüm yer tutub. Əmək fəaliyyətinə müəllim kimi 1960-cı ildə Əli Bayramlıdakı (indiki Şirvan) 2 saylı orta məktəbdə başlayan Çingiz 1961-1966-cı illərdə Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsinin son xəbərlər redaksiyasında işləyib. Sonra İsmayılının İvanovka kəndində müəllimlik edib. 1968-

1971-ci illərdə isə Əli Bayramlıda "İşıq", 1971-1972-ci illərdə İsmayılıda "Zəhmətkeş" qəzetlərində çalışıb. 1972-1973-cü illərdə Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsinin "Günün sösi" xəbərlər baş redaksiyasında müxbir kimi fəaliyyət göstərən Çingiz Ələkbərzadə sonrakı illər "Azərbaycanfilm" Kinostudiyasında ssenarist, "Kiri" satirik jurnalında ədəbi işçi olub.

Bu zəngin fəaliyyət yolu onun dünyagörüşünün formalaşmasında mühüm rol oynayıb. Müəllimlik ona insanları yaxından tanımaq, qəzetçilik cəmiyyətin gündəlik həyatını müşahidə etmək, televiziya hadisələri operativ izləmək imkanı verib. Kino isə Çingiz Ələkbərzadəyə həyat materialını başqa bir səhnənin dili ilə ifadə etmək imkanı açıb. Bu təcrübələr son nəticədə onun bədii düşüncəsinin birləşib. Yazıçı bütün bu təcrübəni öz yaradıcılığında ümumiləşdirərək insan və zaman haqqında bədii sözlə çevirib.

Çingiz Ələkbərzadənin yaradıcılığı janr və mövzu baxımından rəngarəngdir. Ədəbiyyata özünəməxsus mövzu seçimi, həyat həqiqətlərinə münasibəti və müşahidə bacarığı ilə gələn, qələmə aldığı əsərlərdə dövrünün sosial-ictimai mənzərəsinə işıq salmağa çalışan yazıçının ilk kitabı - "Yarpaqlar töküləndə" 1964-cü ildə işıq üzü görüb. Sonrakı illərdə "Güllər dənizdə sönmür", "Qızıl yəhərli at", "Çılpaqlı", "Vulkan", "Öndən", "Qumarbaz", "Zindan" və başqa əsərləri oxuculara təqdim edilib.

Yazıçının əsərlərində insanın taleyi, xarakteri, mənəvi seçimi və cəmiyyətlə fərd arasındakı münasibətlər mühüm yer tutub. Çingiz Ələkbərzadənin yaradıcılığının əsas xüsusiyyətlərindən biri həyat həqiqətinə bağlılıqdır. O, insanı yalnız müəyyən hadisənin iştirakçısı kimi deyil, həmin hadisənin mənəvi yükünü daşıyan şəxsiyyət kimi təqdim etməyə çalışıb. Yazıçı üçün hadisənin özü qədr həmin hadisənin insanın qarşısında qaldığı suallar və vicdan qarşısında məsuliyyəti də əhəmiyyətli idi. Bu səbəbdən yazıçının nəsrində canlı həyatın nəfəsi, insan xarakterlərinə və dövrün sosial mənzərəsinə həssas münasibət duyulur. Yazıçı gerçəkliyi yalnız təsvir etməklə kifayətlənməyib. Gördüklərinin arxasında dayanan mənəvi və ictimai səbəbləri də anlamaq və oxucularına anlatmaq istəyib.

"Azərbaycanfilm" Kinostudiyasında ssenarist kimi çalışması onun bədii düşüncəsinin ekran sənətində də ifadəsinə imkan yaradıb. Onun ssenariləri əsasında "Günlərin bir günü" və "Vulkanla doğru" filmləri çəkilib.

1970-ci ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü olan Çingiz Ələkbərzadə 1980-ci ildə Özbəkistanda keçirilən Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti oğnlüyündə iştirak edib.

Onun həyatının ən ağır sınaqlarından biri 1986-1988-ci illərdə həbsdə olmasıdır. Çingiz Ələkbərzadə həbsxanaya dərindən düşündükdən ictimai nöqsanları, çatışmazlıqları kəskin tənqid etdiyinə görə düşmüşdü. Yazıçı sonradan bəraət alıb. Ancaq ikiillik zindan həyatı onun həm mənəvi dünyasına, azadlıq və ədalət haqqında düşüncələrinə, eyni zamanda səhhətinə ciddi təsir göstərmiş. Azadlığın nə demək olduğu, ləyaqəti qorumağın hansı mənəvi güc tələb etdiyi, haqsızlıq qarşısında insanın necə davranmalı olduğu kimi məsələlər Çingiz Ələkbərzadənin yaradıcılığında xüsusi mənə kəsb edib. O, həbsdən çıxandan sonra "Türmə mənim ahımdır" şeirlər kitabı və həbsxana həyatından bəhs edən "Zindan" adlı roman qələmə alıb. Yazıçı yaşadığı mənəvi ağrıyı, çətin məqamda sınımayan, məğlub olmayan azadlıq, vicdan və ləyaqət duyğularını əsərlərində təcəssüm etdirib.

Onun ömrü sözlə bağlı olub. Çingiz Ələkbərzadə yalnız özünün gördüklərini və yaşadıklarını, ümumilikdə həyatın sevincini, insanın mənəvi ağırlarını, qarşılaşdığı sınaqları və seçimlərini qələmə alıb. Yazıçının əsərlərində zamanın izləri ilə yanaşı, zamanda üstün olan dəyərlər - həqiqət, azadlıq, vicdan, ləyaqət və insanlıq yaşayır.

Çingiz Ələkbərzadə 1999-cu il yanvarın 7-də, 62 yaşında dünyasını dəyişib.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

● Sənət dünyası

Musiqi aləmində silinməz izlər qoymuş bəstəkar

Azərbaycan musiqisinin dəyərli əsərləri ilə daha da zənginləşdirən bəstəkarlarımızdan biri də pedaqoq, Xalq artisti, professor Ramiz Hacı oğlu Mustafayevdir. O, Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin ənənələrini layiqincə davam etdirən, yaşadığı musiqi mədəniyyətimiz tarixində özünəməxsus yer tutan sənətkarlardandır.

Görkəmli bəstəkar Ramiz Mustafayev 1926-cı il oktyabrın 16-da Türkmənistanın Çerçou şəhərində dünyaya göz açıb. Onun bir yaşı olanda valideynləri Bakıya köçüb. Kiçik yaşlarından incəsənət aləminə böyük maraq göstərən, gələcəkdə tanınmış bəstəkar olacaq Ramiz Mustafayev 1940-cı ildə namam orta təhsilini başa vurduqdan sonra Azərbaycan Dövlət Teatr Məktəbinin Aktyorluq şöbəsinə qəbul olub. 1943-cü ilə qədər burada təhsil alıb, yalnız Aktyorluq sahəsini deyil, bütövlükdə incəsənət aləmini dərinlən öyrənib. Zaman keçdikcə Ramiz Mustafayev aktyorluqdan daha çox musiqiyə maraq göstərmiş, bu sahəyə sevgisi artıb. Musiqi dünyası sirli bir aləm kimi daim onu özünə çəkib.

Dövlət Teatr Məktəbini bitirdikdən sonra bu maraq və sevgi Ramiz Mustafayevi Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasına gətirir. O, 1948-1953-cü illərdə konservatoriyada vokal, 1953-1957-ci illərdə isə bəstəkarlıq ixtisasları üzrə ali təhsil alır. Konservatoriyada təhsil aldığı illərdə professor Bülbülün sinfində müğənniliyin sirlərinə dərinlən yiyələnir. Bundan sonra yaradıcılıq üçün qarşısında geniş meydan açılır. Özünü peşəkar musiqiçi kimi gördükdən və hiss etdikdən sonra bir-birindən maraqlı operalar yazır, mahnılar bəstələyir.

Bəstəkar Ramiz Mustafayev əmək fəaliyyətinə erkən yaşlarından 1942-ci

ildə Gənc Tamaşaçılar Teatrında başlayır. Bir il bu teatrdə işləyir. 1943-cü ildən isə əmək fəaliyyətini Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında aktyor kimi davam etdirir. Bir-birindən maraqlı, yaddaqalan rollar oynayır. Aktyor kimi üzünə düşən tapşırıqların öhdəsindən layiqincə gəlir. Kiçik yaşlarından incəsənət aləminə böyük maraq göstərən, gələcəkdə tanınmış bəstəkar olacaq Ramiz Mustafayev 1940-cı ildə namam orta təhsilini başa vurduqdan sonra Azərbaycan Dövlət Teatr Məktəbinin Aktyorluq şöbəsinə qəbul olub. 1943-cü ilə qədər burada təhsil alıb, yalnız Aktyorluq sahəsini deyil, bütövlükdə incəsənət aləmini dərinlən öyrənib. Zaman keçdikcə Ramiz Mustafayev aktyorluqdan daha çox musiqiyə maraq göstərmiş, bu sahəyə sevgisi artıb. Musiqi dünyası sirli bir aləm kimi daim onu özünə çəkib.

Amma teatrdə işləsə də, musiqiçi olmaq onu daha çox düşündürür. Buna görə də Ramiz Mustafayev 1948-ci ildə teatrlə vidalaşaraq, Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin xor kollektivində xormeyster, baş redaktor və bədii rəhbər vəzifələrində işləməyə başlayır. Görkəmli bəstəkar ömrünün sonunadək burada çalışır.

Ramiz Mustafayev yazdığı əsərləri ilə cəmiyyətdə tanınır və sevilir. O, bəstəkarlıqla yanaşı, ictimai işlərdə də fəallıq göstərir. 1968-1973-cü illərdə Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının katibi vəzifəsində çalışır. Bu təşkilatda da bacarığı və işgüzarlığı ilə seçilir. 1957-ci ildən isə Bəstəkarlar İttifaqı İdarə Heyətinin üzvü olur.

Vətən sevgisinin tərənnümünü Ramiz Mustafayevin yaradıcılığında qırmızı xətlə keçir. Onun xalq sənətinin tükenməz xəzinəsindən qaynaqlanan əsərləri məzmun dolğunluğu, həmçinin forma rəngarəngliyi ilə tamaşaçıların və dinləyicilərin ürəyinə yadır. Bəstəkarın altmış ildən artıq bir dövrü əhatə edən yaradıcılığı mövzu aktuallığı və zənginliyi ilə seçilir. Demək olar ki, çoxşaxəli fəaliyyət onun yaradıcılığının başlıca amalı təşkil edir.

Özündən sonra musiqi aləmində silinməz izlər qoymuş bəstəkar Ramiz Mustafayevin əsərləri - opera və musiqili komediyaları, oratoriya və kantataları, vokal-simfonik poemaları, simfonik və kamera musiqiləri, marş, mahnı

və romansları daim inkişaf edən, zənginləşən musiqi mədəniyyətimizin ən uğurlu nailiyyətlərindəndir. Fritri istedadından yararlanıb bu dəyərli sənət nümunələri zaman-zaman dinləyicilərə və tamaşaçılara tərəfindən böyük sevgi ilə qarşılanmışdır.

Bəstəkar R.Mustafayevin əsərləri yalnız ölkəmizdə deyil, onun hüdudlarından kənarda da uğurla ifa olunaraq bu insana böyük şöhrət qazandırmışdır. Bəstəkarın vokal əsərləri bu gün də ifaçılarımızın repertuarından düşmür. Onun yaradıcılığına tez-tez müraciət olunur.

Ramiz Mustafayev Azərbaycan Televiziya və Radiosu xorunun rəhbəri kimi çalışdığı illərdə bu musiqi janrının inkişafı yolunda böyük əmək sərf edib. Görkəmli sənətkar xor üçün neçə-neçə yaddaqalan əsər bəstələyir. Bununla yanaşı, 250-yə yaxın xalq mahnısı və təsnifi işləyir. Professional musiqi sənətimizin görkəmli nümayəndələrindən olan Ramiz Mustafayev həm də tanınmış dirijor idi. O, dirijor kimi də böyük şöhrət qazanmışdır.

Ramiz Mustafayev ölkəmizdə musiqiçi kadrının hazırlanması sahəsində

də də səmərəli pedaqoji fəaliyyət göstərmişdir. Görkəmli bəstəkar müxtəlif illərdə Bakı Musiqi Akademiyasının və Azərbaycan Milli Konservatoriyasının professoru kimi gənc musiqiçilərə nəslinə dərs demiş, özünün bilik və təcrübəsini bu sahəyə sərf etmişdir. Gələcək musiqiçilərin daha savadlı, bilikli və hazırlıqlı olmasına çalışmışdır. Tələbələrə böyük qayğı və diqqətlə yanaşmışdır.

Bəstəkar Ramiz Mustafayev "Vaqif", "Polad", "Aydın", "Şirin", "Xan və Əkinçi", "Tərs keçir" operalarının müəllifidir. Ümumiyyətlə, bəstəkar 6 opera, 6 musiqili komediya, 9 oratoriya, kantata, 8 simfoniya, 300-dən çox mahnı və romans, müxtəlif səpkili instrumental əsər və s. yazıb.

Deyənlərə görə, hər konsertdən əvvəl Ramiz Mustafayevin özünəməxsus ritualı olub. O, səhnəyə çıxmadan əvvəl bir neçə dəqiqə sakitcə musiqi alətlərinə baxar, səslərini eşidər və sanki onlarla danışmış. Bütün bunlar bəstəkar üçün həm ruh hazırlığı, həm də yaradıcı enerji mənbəyi olub.

Sevilən bəstəkar həm də eksperimental sənətmə üsullarına maraq göstərmiş. Bir dəfə konsert zalında quş səslərini və su damcılarının musiqi ilə birləşdirərək qeyri-adi bir parça hazırlayıb. Bu həm musiqiçilərin, həm də tamaşaçıların yaddaşında unudulmaz an kimi qalıb.

Görkəmli bəstəkar Ramiz Hacı oğlu Mustafayev milli musiqi mədəniyyətimizin inkişafındakı xidmətlərinə görə 1987-ci ildə Xalq artisti adına, 2001-ci ildə "Şöhrət" ordeninə layiq görülmüşdür.

Musiqişəvərlərin yaddaşında həmişə yaşayan Ramiz Mustafayev 2008-ci il aprelin 10-da dünyasını dəyişmişdir.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Can sərrafı yox, söz sərrafı oldu

1936-cı ildə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında Qəmərxanım adlı müğənninin konsertində Mikayıl Müşfiq, Dərbər xanım və dostu Əli də iştirak edirmiş. Başdan-baş al qırmızı geyimdə olan müğənni təkrarsız səslə salondakıları heyran edir. Müşfiq dostundan bir seir qoşmasını istəyir. O, aşağıdakı şeirlərlə başlayan şeiri bədahətən deyir:

*Həyatın bağcadır, hər yanı bahar,
Hər yanın qırmızı, sanki lələzar,
Səndə təbiətin gözəlliyi var.
Bilmirəm ləlsən, yoxsa gövhərsən,
Qırmızı geyinmiş nə bəxtəvərsən.*

Seir Müşfiqin xoşuna gəlir və deyir: "Sən çox fəhmli oğlansan, səndə İmam Əli fəhmi var". Gənc o vaxtdan Əli Fəhmi adı ilə tanınmağa başlayır.

Əli Fəhmi - Əli Ələkbər oğlu Ələkbərov 1919-cu il fevralın 17-də Bakının Sabuncu qəsəbəsində Ələkbər Hacı Gəncəlinin ailəsində dünyaya göz açıb. Elmin müxtəlif sahələrində uğurlara imza atan alimlərimizdən biri kimi tanınmış Əli Fəhmi 56 illik ömrü boyunca bugünkü və gələcək nəsillər üçün dəyərli irs qoyub.

Amma valideynləri onun gələcəkdə dini elmlərə vacif olmasını istəyirdilər. Buna görə də təlim-tərbiyəsi ilə ciddi məşğul olurdular. Əli 1926-cı ildə qəsəbədəki 10 illik məktəbin birinci sinfinə gedir. Gündəlik dərsləri ilə yanaşı, ərəb və fars dillərini də öyrənir.

Erkən çağlarından ədəbiyyata, poeziyaya marağı onu Mikayıl Müşfiqin təşkil etdiyi ədəbi dram dərnəyinə gətirir. Burada onların möhkəm dostluğu yaranır. Və bu isti münasibət sairin həbsinə qədər davam edir.

1936-cı ildə orta məktəbi başa vuran Əli Bakı Tibb İnstitutuna qəbul olunur. O, 1941-ci ildə bu ali təhsil ocağını fərqlənmə diplomu ilə bitirərək təyinatla Sabirabada göndərilir. Terapevt-həkim kimi əmək fəaliyyətinə başlayan gənc həkim 1949-cu ildə rayon hərbi komissarlığında çalışır. O, həkimliklə bərabər, rayon mərkəzindəki orta məktəbin X sinfində dil-ədəbiyyat fənnini tədris edir. Təyinat müddəti başa çatdıqdan sonra - 1949-cu ildə Bakıya döndür, bir neçə il 12 nömrəli poliklinikada baş həkim, tibb bacıları hazırlayan məktəbdə dil-ədəbiyyat müəllimi və tədris hissə müdiri vəzifələrində çalışır.

Klassik poeziyaya olan hədsiz marağı onu 1952-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinə (indi BDU) gətirir. 1957-ci ildə Əli universitetin Azərbaycan ədəbiyyatı və tarixi fakültəsinə (qiyabi olaraq) fərqlənmə diplomu ilə başa vurur. İstedad və tədqiqatçılıq bacarığına görə onu universitetin aspiranturasına qəbul edirlər. Bu ərsəfdə professor Feyzulla Qasımzadənin elmi rəhbərliyi ilə "Seyid Əzim Şirvaninin həyat və yaradıcılığı" mövzusunda namizədlik dissertasiyası yazır. Lakin həmin mövzu üzərində digər bir aspirantın da işlədiyi böllü olur. Məsələ ilə bağlı müraciətlərinə baxmayaraq, heç nəyə nail ola bilmir, süründürməçilik onu bezdirir və elmi müdafiəsindən imtina edir.

Azərbaycan mətnşünası və tərcüməçisi Əli Fəhmi klassik Şərq ədəbiyyatının bilicisi kimi Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radiosunda oruz vaxtında yazılan və çətin oxunan əsərlərin məsləhətçisi olur. O, eyni zamanda Azərbaycan Dram Teatrında "Ölürlər" pyesinin tamaşaya hazırlanmasında yaxından iştirak edir.

Ədəbiyyatşünas alim 1961-ci ildən ADU-nun Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrasında baş müəllim kimi çalışır. Burada qədim dövr və

mətnşünaslıqdan dərs deyir. İ.Nəsimi, M.Füzuli, S.Ə.Şirvani, klassik muğam, habelə xalq musiqisi ilə bağlı qiymətli monoqrafiya və məqalələri elmi ictimaiyyət tərəfindən maraqla qarşılanır. Onun, özündən sonrakı həmkarlarının vurğuladıqlarına görə, "Füzuli yaradıcılığının bəzi poetik xüsusiyyətləri" tədqiqatı hələ də bu mövzuda yazılmış əsərlərin ən mükəmməli hesab olunur.

Şair-qəzəlxan Həkim Qəni (Qəni Hüseynov) Əli Fəhmindən bəhs edərək yazıb: "20 il onunla bir yerdə oturdum-durdum, heç eşitmədim ki, o, eyni sözü təkrar etsin. Əli Fəhmi gözü-könlü tox olaraq dünya mahnı etinə etməyib". Musiqi dünyamızın canlı tarixi adlandırılan Xalq artisti Əlibaba Məmmədov isə mətbuata açıqlamasında bildirib: "Mən qəni-qəni rəhmətlik Əli Fəhmi kimi dahi ilə Əhmədşan müəllimin evində tanış olmuşam Ə.Vahidin sözlərinə yazdığım "Hisar" təsnifinin adı ilə bağlı ("Hisar" yoxsa, "Hasar") mübahisə də həmin görüş zamanı olmuşdu. Dövrün elm-bilik, söz-hikmət sərrafı hesab edilən Əli Fəhminin "El arasında "Hisar" deyirlər, qoy elə də qalsın" hökmü məsələni həll etdi".

Əli Fəhmi ADU-da mətnşünaslıqdan dərs deyir, qəzəllərin elmi təhlilini verir, Jurnalistika fakültəsinin tələbələrinə ərəb əlifbasını tədris edirdi. Tanınmış alimin klassiklərimizlə bağlı zəngin biliyindən kinoda, teatrdə, televiziya və radioda geniş istifadə olunurdu. Tədqiqatçı-yazar Yeqzar Cəfəri "Əli Fəhmi dünyası" (Bakı, 2010) kitabında alimin araşdırmalarının zəngin məlumatlılığı ilə seçildiyini vurğulayır. Bildirir ki, o, hər hansı bir şair və yazıçı haqqında yazmaq istəyərkən qabaqcadan onun əsərlərini, fəaliyyət göstərdiyi mühiti, hətta doğulduğu təbii şəraiti belə dərinlən öyrənirdi.

Əli Fəhminin XX əsrin məşhur aşiq və xanəndəsi kimi tanınan Mirzə Səttar Ərdəbili ilə bağlı məqalələrindən aydın olur ki, onun Tiflisdə nəşr olunan "Kafkaz" qəzetinin materialları haqqında ətraflı bilgisi varmış. Əli Fəhmi hətta xanəndənin Seyid Əzimin hansı qəzəlini daha çox oxumasına da bilib. Tanınmış tarzunə Manсур Mansurovun xatirələrinə istinadən yazır ki, Mirzə Səttar Seyid Əzimin qəzəllərini də ən çox "Rast" və "Humayun" üstündə ifa edib. Daha çox xoşladığı nümunə isə aşağıdakı misralarla bitən qəzəli olub:

*Olma yarin, Seyyida, cövrü-cəfasından malul,
Aşıq cövrü-cəfası dilbər in əhsandır.*

Tanınmış söz sərrafı Əli Fəhmi 13 mart 1975-ci ildə Bakıda vəfat edib.

Məzarı Bülbülə kənd qəbiristanlığındadır.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

Şirin MƏLİKOVA: "Yeni kitabların nəşrini planlaşdırırıq"

Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyi elmi-nəşriyyat fəaliyyəti çərçivəsində yeni kitabların nəşrini planlaşdırır. Bu il muzeydə açılan iki yeni ekspozisiyanın materialları əsasında ayrıca nəşrlərin hazırlanması nəzərdə tutulur.

Bu barədə AZƏRTAC-a açıqlamasında Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin direktoru, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Şirin Məlikova məlumat verib.

O bildirib ki, nəşrlərin hazırlanmasında əsas məqsəd muzeyin kolleksiyalarında qorunan sənət əsərləri, onların tarixi və bədii xüsusiyyətləri haqqında məlumatları sistemləşdirməkdir. Bununla yanaşı, elmi araşdırmaların nəticələrini nəşrlər vasitəsilə geniş oxucu auditoriyasına çatdırmaq, milli incəsənət irsimizin gələcək nəsillər üçün daha asan əlçatan olmasına töhfə vermək də muzeyin fəaliyyətinin mühüm istiqamətlərindəndir.

Şirin Məlikova qeyd edib ki, həyata keçirilən layihələrin əsas məqsədlərindən biri də insanları incəsənətlə canlı ünsiyyətə qaytarmaqdır. Onun sözlərinə görə, muzey üçün əsas prioritet incəsənətə marağı artırmaq, insanların muzeylərə gəlişini təşviq etmək və onların sənət əsərləri ilə yaxından tanış olmasına şərait yaratmaqdır.

